

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR :
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR :
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat, **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-lași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

Proiectul de Procedură penală. Constatări și Reflexiuni, de Vasile M. Theodorescu, prim președinte la Trib. Timiș Torontal;

— *Amnistia în lumina textului constituțional și viitorul cod penal*, de George Vrăbiescu, conferențiar universitar;

— *Noul proiect de procedură penală*, de Nicolae M. Gheorghiu, magistrat.

JURISPRUDENȚE.

— Inalta Curte de Casație și Justiție s. I: *Casa de credit și economie a funcționarilor Ministerului de Finanțe* cu **G. Cristescu** (Depuneri permanente de către un membru al Casei. Garanțiază nu numai împrumuturile pe termen scurt ci și pe cele ipotecare);

— Idem s. III: *Dr. Fr. Behounek cu Soc. an. Adevărul* (Proprităte literară și artistică. Acțiune în daune intentată separat de acțiunea penală. Apel. De când curge termenul. Prejudiciu. Concluziunea instanței de fond cu privire la el. Interpretare suverană a împrejurărilor de fapt din partea acestei instanțe. Certeții de judecată. Compensarea celor admise reclamantului de prima instanță cu cele admise pârții în apel);

— *Cas. fr. cam. civ.* (Ordonanță prezidențială. Locațiune. Mobilier insuficient. Expulzarea chiriasului. Incompetența instanței de referu) cu *Nota d-lui avocat Elias Grumberg*.

— *Deciziunea nr. 360910 din 23 Februarie 1935 a Comisiunii Centrale a timbrului.*

PROIECTUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

— Constatări și Reflexiuni —

Examinând acum doi ani, în cuprinsul unei conferințe și apoi al unei broșuri editate de Cercul Juridic Bănățean¹⁾, textele și concepțiunea proiectului de Procedură civilă, ne-am oprit la concluziunea, întemeiată pe un minuțios și obiectiv studiu, că prin arbitrar, prin nesocotirea cunoscutului și documenta-

tului aviz al supremei noastre instanțe²⁾ și prin violarea spiritului art. 137 din Constituție, s'a ajuns nu la o revizuire, având drept bază Procedura civilă română, cum implicit, dar nu mai puțin imperios ordona Constituția, în acord cu sufletul românesc al națiunii române, ci la întocmirea unui codice în care baza lui legală și normală a fost înlăturată, prin folosirea unui material străin, cules aproape cu exclusivitate, din procedura maghiară.

Relevând această nemerităă desconsiderare a demnității și geniului nostru național, ne-am permis să arătăm, pe baza teoriilor autorilor noștri, pe temeiul doctrinei Inaltei noastre Curți și, în fine, pe înțelesul însuși al mult discutatului art. 137 din Constituție, că dacă dreptul Regatului Vechiu, care, axiomatic reprezintă, în mod unic, tradiția juridică românească, are unele lipsuri, unele defecte, rezultate firește din noile nevoi ale timpurilor, el însă nu are *vicii* întrucât a fost liber consimțit de România veche, modificat și adaptat cerințelor sale prin eforturile unei jurisprudențe naționale de care avem tot dreptul să fim mândri, astfel încât el este atât în sens tehnic, cât și în sens istoric, dreptul național românesc în care tind să se absoarbă toate legiunile cu caracter local³⁾.

Am avut naivitatea să credem că, glasul nostru modest, încadrat de al atâtor alor vrednice personalități ale jurismului român, va atrage atențiunea făuritorilor de coduri unificatoare, asupra aspectului practic și național al problemei.

Ne-am înșelat, deși ne străduiam doară să facem nu cel mai minunat codice al cutărei materii, cu care să orbim Apusul, Răsăritul și celelalte țări din restul punctelor cardinale, în goană de concurent aprig discutator al unui premiu. Nu. Vrem și trebuie să facem treabă românească pentru imensa majoritate națională a Statului nostru unitar și e ușor de înțeles că nu vom reuși să ne împlinim marea îndatorire

2) V. *Curierul Judiciar* nr. 6 din 7 Februarie 1932, pag. 87, 88.

3) Astfel se pronunță marele profesor român Eugen Herovanu, în *Procedura sa civilă*.

1) V. Observațiuni critice asupra proiectului de procedură civilă, în *Biblioteca Cercului Juridic Bănățean*, nr. 1 din 1935.

istorică de a da României Mari o legislațiune pur românească, câtă vreme neglijând specificul ogrăzii strămoșești, pasager invadat de omida străinului asupritor, vom lua rând în poziția scepticilor fondatori ai teoriei, destul de curențe, dar nu mai puțin inexactă în principiu, după care *țările învingătoare împrumută legislația țărilor învinse*.

O atare teorie nevrednică și nebărbătească nu se poate justifica decât prin tembelismul învingătorilor culcați pe lauri și aplecați profund, după un copios și prelungit festin, spre lene. *Să ridicăm oare tembelismul la rangul de doctrină legislativă?* Nu, hoțărât nu. Chiar dacă și-a făcut loc în unele mădulare ale organizațiunei noastre de Stat, datorită tuturor conștiințelor treze este să-și declanșeze solidar potrivnicia.

Când Consiliul legislativ — această înțeleaptă instituțiune atât de des împiedecată de cugete străine să-și plinească rosturile ei mari românești — dispune de atâtea minți strălucite, de atâtea gigantice puteri de muncă și de atâtea tezaure de cunoștinți, aparținând toate nației noastre, aproape nu poți crede că proiectele sale unificatoare ar putea fi altceva decât chintesența geniului românesc.

Și totuși, din cauza unei optici specifice celor ce au rupt lanțul legăturilor cu realitatea viului vieții, trăind și lucrând în sumbre cabinete, izolați între documente moarte, fără contact cu viața mizeră a justițiabilului român din ținuturile unite ce luptă amar-nic cu o legislațiune pe care n'a consimțit-o pe vremuri și care i-a fost aspru impusă; — din cauza unor directive, false prin abstractul din care puerd și prin care se urmărește întocmirea unor noui codici, când era suficient să le modernizăm pe cele ale României Mici; — din cauza continuării unei toleranțe cu pronunțat caracter politic, care a dus la decretul Consiliului dirigent, ratificat de art. 137 al Constituției și în temeiul căruia s'au păstrat ținuturilor unite o legislațiune străină, în conceptul și formele sale, proprie foștilor stăpânitori, dar potrivnică și neadevărată firei, sufletului și idealurilor nației românești; — în fine, din cauza influenței nefericite pe care a axercitat-o cea mai mare parte a juriștilor transilvăneni, crescuți la școala dreptului maghiar, de care în plină maturitate sau bătrânețe nu voiau să se lase expropriați, dintr-o nemărturisibilă dorință de comoditate abia ascunsă, însă sub așa zisă superioritate tehnică a legislațiunei maghiare, — ne vedem astăzi în prezența noului proiect de procedură penală, dacă nu ne înșelăm în a treia sa edițiune, care, spre deosebire de celelalte, poartă nu numai în cuprinsul său, dar și deopotrivă în avizele documentate ce-l completează, sincera mărturisire că este inspirat în totalitatea sa, din codul procedurii penale maghiare, sau cum le place autorilor să-l numească, deși este *inexact și în drept și în fapt*, din codul procedurii penale transilvănene.

Departă de noi ideea de a contesta membrilor Consiliului Legislativ marele și probatul lor patriotism, marea și încercata lor competență, imensă și susținută strădanie în muncă, merite necontestabile pentru cari modestul subscriitor al acestor rânduri le exprimă întreaga lui grațitudine.

Deosebirea — profundă — ce ne separă pe noi cei ce ne-am luat curajul să ne ridicăm în contra concepțiunii care a prezidat la întocmirea proiectelor unificatoare, de făuritorii acestor proiecte, își are obârșia în împrejurarea că am profesat și profesăm

în ținuturile unite, — că trăim aci viața codurilor maghiare cu toate scăderile lor, — că vedem, înțelegem și plângem zilnic, chinul justițiabilului transilvănean osândit să-și ceară dreptatea lui românească în tipare maghiare, — că auzim cu inimile crispate, savantele incursiuni ale avocaților locali, în istoria dreptului maghiar, — că aprofundăm cu o pasiune demnă de o cauză mai bună, principiile improvizărilor lor autori, — că urmărim sinuoasa linie a jurisprudenței Curiei Budapestane, în care soluțiile, două sau mai multe în același timp date, asupra aceleiași probleme, raportate la gradul de mobilitate și la calitatea de „magyar ember” al părților litigante, învederează elasta aplicatiune a principiilor, — că ne străduim, în fine, să înțelegem, avocați și judecatori ce a intenționat să gândească cutare ilustru comentator maghiar, compulșând texte scrise într-o limbă pe care imensa majoritate a justițiabililor români prezenți în instanțe, nu o înțeleg fiindcă spre cinstea lor, n'au învățat-o nici atunci când ea era oficială.

De 17 ani activitatea românilor din ținuturile unite este cârmuită în toate ramurile și sub toate raporturile, de legile maghiare — creatoarele castelor și privilegiilor — ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat în aceste colțuri de străveche țară românească dela 1918 și până azi.

De 17 ani feudalul cod falimentar maghiar continuă să fabrice noui avocați milionari, aleși parcă de urșită tot dintre maghiari, ca o urmare a sistemului curatoriei de masă falimentară, spre disperarea creditorilor și spre ruina creditului românesc.

De 17 ani nu reușim să judecăm decât fleacuri — contravențiuni în care gloaba o plătește neformalistul țăran transilvănean — în timp ce procesele mari în cari sunt înculpați stăpânitorii de ieri, rămași pasări de pradă prin puterea obișnuinței și ocrotirea legislației maghiare, nu pot fi soluționate fiindcă ideala (pentru acuzați procedură penală maghiară), pretinde nu numai prezența acuzatului la desbatere, care, evident, în actualul haos, reușește să-și asigure suficiente complicități pentru a rămâne permanent absent, dar și ca toți martorii să fie audiați sub sancțiune de nulitate de același complex de judecată care va da și hotărîrea de fond, ceea ce în 90% din cazuri este în actuala organizare judecătorească imposibil.

De 17 ani o legislațiune favorabilă presei minoritare, încurajează campania de insulte de destrămare și de murdărire a sfintelor noastre sentimente, la adăpostul oricăror sancțiuni și lăsându-ți impresiunea că cele peste 1000 de foi ale Iridentei maghiare s'ar tipări la Budapesta și nu în principalele noastre orașe transilvănene.

Este oare de mirare în această situațiune, că românii continuă să se simtă asupriți, izolați, vorbind pe șoptite limba lor strămoșească, adresându-se la nevoi mari, tot „jurisconsultului ungur”, neclădind și nedurând nimic de natură să afirme geniul și continuitatea românească în aceste meleaguri, trăind în frica nemărturisită a unui biet provizorat și nereacționând de nici o manieră la tot mai intensă organizare minoritară, în timp ce aceștia, conștienți că în privința lor nimic nu s'a schimbat, continuă să-și manifeste insolenta față de exploatații — țărani sau orașeni transilvăneni, precum și față de autoritatea românească ale cărei dispozițiuni și ordine sunt sistematic și fără excepțiune sabotate?

Evident nu.

Tragedia sufletului românesc din Transilvania continuă încă și sub oblăduirea stăpânirii politice românești.

De 17 ani de când persistă eroarea profundă a celor ce în 1918 și 1923 au reglementat — cum au reglementat — viața legislativă a provinciilor unite, *tânjim* în speranța că viitoarele coduri se vor inspira din obiceiul pământului românesc, din materialul imens pe care îl reprezintă tânăra dar glorioasă juri-prudență românească, sau în fine — dacă lenea trebuie să rămână a tot stăpânitoarea blazonului intelectualității românești — din codurile națiunilor mari și amice alături de cari prin identități spirituale și de rasă am făcut România mare.

Ce ne oferă însă proiectul de procedură penală — fidelă traducere a procedurii penale maghiare — decât extinderea amarnicei tragedii transilvănene pe întregul cuprins al României întregite!

Tara noastră va deveni, sub raportul legislațiunei ce se încearcă a i se da, o nouă, încăpătoare și comodă patrie maghiară.

Poporul românesc din Regatul Vechiu și alături de el judecătorii și avocații lui vor trebui să-și uite învățătura și să-și schimbe mentalitatea ghidată de subtilul spirit latin, să-și ardă cărțile, să facă *tabula rasa* cu tot ce a constituit legitima mândrie a drep-tului românesc⁴⁾, să-și populeze bibliotecile cu marfa editorilor maghiari și să intre, cu inima liniștită că și-au modernizat codurile, în calvarul studiului celui mai șovin și celui mai confuz spirit din câte adăpostește Europa.

Pericolul ce-l conține pentru neamul românesc, concepțiunea proiectelor prezentate este așa de mare și de evident, încât credem că-l mărcăm destul afirmând, fără teamă de a fi desmințiți, că dacă ar sta în puțină cărmuitorilor dela Budapesta, să ne confecționeze legislațiunea, aceștia n'ar face altceva decât ceea ce intenționează să realizeze cărmuitorii noștri, pe cari însă nu-i putem bănuși că poartă poporului român aceleași sentimente îndelung probate de vecinii unguri.

Iată de ce doctrinei care-și propune să utilizeze realizările socotite bune ale nu importă cărei națiuni, ne îngăduim să-i aducem corectivul ce ni-l indică experiența a 1000 de ani de cumplită apăsare a fraților noștri, *cu excepția Ungariei*.

Nu ne ocupăm și nu ne vom ocupa de afirmațiunea făcută în cuprinsul anexelor de procedură penală a-nume că procedura penală maghiară ar fi superioară aceleia pe care o are Regatul Vechiu.

Noi le-am aplicat pe amândouă și am trăit, destul timp, viața ambelor proceduri.

Convingerea noastră este că legislația Regatului Vechiu este superioară, fiindcă nu-i cazuistică, fiindcă nu încearcă să reglementeze amănuntul evident, sau toate amănuntele cari prin chiar firea lor scapă tuturor legislatorilor, chiar și celor mai buni, — fiindcă e suplă, îngăduindu-i o viață mai lungă — în ma-

terie de legi ca și în materie de regi, schimbările fiind doar spre bucuria nebunilor, — fiindcă în fine e a noastră, nu ne-a silit nimeni să o primim, ne-am luat-o de unde am vrut, am modelat-o după spiritul și nevoile noastre, am precizat-o în amănunțime printr'o lungă strădanie jurisprudențială, care cinstește geniul oricărei națiuni și care, strânsă în colecțiuni de o tehnică ireproșabilă⁵⁾ e la îndemâna oricărui jurist care nu-și face din lene, o dogmă de viață⁶⁾.

Contrariul însă, — subliniat de o serie de valoroși juriști din cari menționăm pe d-nii: *Vintilă Dongoroz*,⁷⁾, *Gheorghe P. Docan*,⁸⁾, *Al. Procop Dumitrescu*,⁹⁾, *Al. Ștefănescu*,¹⁰⁾, *R. Manolescu*,¹¹⁾, *C. I. Ma-*

5) V. admirabila colecțiune datorită d-lui președinte al Inaltei Curți de Casație, *Constantin Gh. Rătescu*, în colaborare cu d. magistrat asistent, consilier la Curtea de Apel *Niculae Pavelescu*, pentru procedura penală și organizata colecțiune datorită d-lui *Mihail Papadopol*, procuror al Curții de Apel București pentru codul penal.

6) Dacă rezultatele aplicative, practice, ale legislațiunei procedurale penale a Vechiului Regat, n'au fost toate deopotrivă de bune, explicația trebuie căutată nu în vechimea ei, în așa zisul ei anacronism, inventat de detractori de profesie, ci în organele ei de aplicare, — în acele organe de înmânare a citațiilor, veșnic dispuse pentru câțiva gologani, să asigure celui mai temut acuzat, o procedură sigur ne-completă, — în lenea (iartă-ni-se adevărul), judecătorilor, cari odată cu firmanul de numire dobândesc o înclinațiune oblică pe spate, devin aroganți, fără pasiune pentru profesie, fără dor de studiu, fără dorința de a-și continua pregătirea profesională, dispuși să inventeze amănări și veseli, când reușesc să se derobeze dela sarcina finală a oricărei judecăți: facerea hotărârilor; — în atot puternicia avocaților, rareori instruiți, rareori documentați, interesați, să-și asigure o bucăciă de cozonac, pe când clientul lor își udă mămăliga cu sudori, defăimător când e nemulțumit și aranjat cu magistratul Y sau X, a cărui prietenie o cultivă numai în aparență, egoist și mai ales foarte rareori conștient de rolul și de funcția lui publică, în descoperirea adevărului și nu de descoperitor cu orice preț, al inocenței clientului lui, copios platnic.

Cu o disciplină severă, crudă chiar și imediată, în corpul judecătoreșc și avocațial, prestigiul justiției va crește văzând cu ochii. Și acest lucru nu e greu, dimpotrivă stă la mîntea oricui și mai ales în puțină cărmuitorilor.

Lenea, aroganța, atot puternicia, în fine superficiala cunoaștere a dosarelor atât din partea magistratilor cât și din aceea a avocaților, nu trebuie lăsată în grija exponentului guvernamental care este ministrul de justiție sau a consiliilor alese sovietic de barouri, ci trebuie să fie trecută în mâna șefilor ierarhici judecătorești cu drept de a se sezisa din oficiu și de a aplică, tot din oficiu, pedeapsa cuvenită.

Inamovibilitatea magistraturei și independența barourilor, nu însemnează leneș cinism, ci, muncă asiduă, amândouă oficiile fiind ramurile unui apostolat. — pe care, spre cinstea noastră, îl practică cu adâncă sfințenie, mulți magistrați și avocați, în fața cărora ca în fața oricăror rarități, ne închinăm, — iar nu ramurile unei industrii rentabile.

7) *V. Curierul Judiciar* nr. 35, 37 și 40 din 1931 și nr. 5 din 1932.

8) *V. Curierul Judiciar* nr. 28 din 1923 și 9 din 1935, precum și ciclul de lucrări intitulate „Pentru Unificare” apărute în editura *Curierul Judiciar* (vol. III).

9) *V. Revista de Drept Penal* nr. 7—9 din 1933.

10) *V. Pandectele Române*, 1931, IV, 146.

11) *V. Curierul Judiciar* nr. 1 din 1934.

4) A se vedea în acest sens inspiratul articol „Originalitatea Dreptului Român” datorit d-lui *Andrei Rădulescu*, consilier al Inaltei Curți de Casație (*Curierul Judiciar* nr. 16 din 23 Aprilie 1933, pag. 241) în care străbătătoarea melancolie a constatărilor constituie o vrednică și curagioasă filipică pentru cei ce improvizând, nesocotesc nu numai virtuțile noastre creiătoare, dar și deopotrivă realizările lor, de care nația noastră oricât de puțin trufașă ar fi, are dreptul legitim de a fi mândră.

rosin,¹²⁾, etc., rezultă în mod evident din simpla lectură a proiectului, din instituțiile noi create sau deplasate din cazuistica proiectului, din greutatea lui stilistică, în fine, din reglementarea amănuntului lipsit de importanță, până acolo încât în cuprinsul unui text formal (art. 320), se arată că instanța are dreptul să ordone stenografierea dezbaterii procesului în total sau în parte, iar printr'un altul (323) proiectul reglementând modul deliberării judecătorilor are naivitatea să înscrie dispozițiunea următoare: „după încheierea dezbaterilor, judecătorii se retrag în camera de consiliu sau la nevoie (?) evacuiază sala de ședință pentru a delibera. Ei pot totuși să delibereze după închiderea dezbaterilor, fără a lua măsurile de mai sus, păstrându-și locurile, vorbind însă încet, pentru a nu putea fi auziți”.

Menționăm totuși — pentru a nu putea fi acuzați de vre-o ușurință — și pe aceeași linie cultivată de proiect anume aceea a preciziei lor excesive, a tuturor amănuntelor posibile, ca acestea:

a) Obligă prin art. 80 (pct. e) ca în citație să se specifice pe scurt faptul (nu textul), pentru care inculpatul e învinuit, mențiune care complică inutil simplitatea firească a formularului de citație;

b) Ordonă în cazul art. 82, alin. 4, ca afișarea citației la ușa instanței să se facă de judecător personal, ceea ce înseamnă că dela această importantă atribuțiune este exclus supleantul, grefierul, impiegatul, etc., rezervați, misterios, de proiect unor alte înalte atribuțiuni;

c) Statuiază în cazul art. 84 alin. 7 că citația — care firește este unică, adică una singură — să fie afișată atât la domiciliul acuzatului, cât și la primăria sau comisariatul respectiv, ceea ce evident va conduce sau la călcarea textului, sau la redactarea tuturor citațiilor în dublu exemplar original;

d) Comandă prin art. 154 alin. 1 ca depozitia martorilor să fie semnată de martor, în chiar timpul ședinței, învederând astfel preocuparea sa de a suspecta pe prezidentul sub al cărui dictat se scrie de grefier depozitia, fără a mai adăoga complicațiunea faptică la care se ajunge;

e) Stabilește prin art. 171 că avizele comisiei medico-legale, — chemate să aprobe concluziunile actului făcut de medicul legist — se pot apela la consiliul sanitar superior, ceea ce în afara complicațiilor inerente pe care le creează, implică pe de o parte o schimbare a caracterului de simplă probă a acestor acte medico-legale, iar pe de altă parte implică o suspendare a urmăririi și a trimiterii în judecată, pe tot timpul cât dosarul respectiv se va afla la zisul consiliu sanitar superior.

f) Acordă drept de opoziție (art. 204) contra prelungirii reținerii pentru cercetări prealabile, la Camera de consiliu a tribunalului respectiv, deși înființează pe lângă fiecare tribunal o cameră de punere sub acuzare, ceea ce constituie o inconsecvență, întru cât această chestiune se încadrează fatal în atribuțiile cu care a fost investită zisa cameră de punere sub acuzare.

g) Utilizează în cuprinsul art. 213 reglementând chipul cum va fi interogată acuzatul de ofiterul de poliție judiciară sau judecătorul de instrucție (pe care proiectul în textele art. 154 alin. 1 și 2, 158, alin. 1 și 160 alin. 1, îl desemnează sub numirea generică de „judecător”) cuvinte, cu un pronunțat parfum ca-

ragealesc, ca de pildă: „nu este permis a se pune acuzatului întrebări captioase, insidioase ori dubioase, cu mai multe înțelesuri sau întrebări cari îi întind o cursă”.

h) Înființează — prin art. 274 și următorii, pe lângă fiecare tribunal o cameră de punere sub acuzare, care se poate compune chiar din cei mai tineri judecători ai tribunalului, dar ale cărei deciziuni de trimitere la Curtea cu jurați, prezidată de un consilier de Curte de apel, sunt atributive de competență, ceea ce învederează, fără a ne preocupa de profunda greșală ce se face desființându-se camerele de acuzare cari în toate țările Europei, cu excepția Ungariei și a Belgiei, funcționează pe lângă Curțile de apel — că proiectul săvârșeste o gravă nesocotire a principiului ierarhic pus la baza organizației noastre judecătorești.

i) Părăsește sistemul logic, care înlătura dela judecată pe membrii camerei de acuzare cari au hotărât arestarea sau au dat decizia de trimitere în judecată, lovindu-i prin art. 274 alin. ultim, de o generală incompatibilitate, ceea ce față de multiplele atribuțiuni ale camerei, va constitui la tribunalele mici, în special, un serios impediment în judecarea proceselor.

j) Dispune prin art. 294 repetarea procedurii probatorii în cazul când membrii completului de judecată, cari au ascultat primii martori, s'au schimbat, sub motivarea cel puțin curioasă că, atunci „când un judecător ascultă martorii și altul pronunță hotărîrea, fără să fi asistat la dezbaterile anterioare, înseamnă că acea hotărîre se bazează pe închipuire, iar nici decum pe convingere” fiindcă: „de multe ori, convingerea se poate forma chiar dintr'o impresiune, care se degajează din chiar ținuta unui martor”. Cu alte cuvinte, s'ar putea motiva, de acum înainte, o hotărîre pe impresiunea unui judecător neconsemnabilă în procesul verbal, atât de inutil detaliat în art. 319, nu însă pe depozitia scrisă și subscrișă (cum decide proiectul) de martor, depozitie clară și precisă din moment ce se scrie sub dictatul prezidentului, fiindcă această depozitie ar constitui „o închipuire”. Comentariile sunt inutile, afară doar de cele ce ar anvisa raportul consecvenței proiectului, care admite totuși, pe de o parte, audieri de martori în penal, prin comisie rogatorie, iar pe de altă parte, admite (art. 303 pct. 3 alin. antepenultim) că, prin consimțământul inculpatului și al procurorului, judecata să se facă pe baza actelor din dosarul instrucțiunii scrise, unde însă printr'o altă nefericită inspirație, martorii sunt ascultați fără jurământ.

l) Autoriză citirea declarațiunii unui martor făcută la instrucție, (art. 308), numai în anumite și limitate cazuri, ceea ce face ca întreaga procedură de instrucție să devină absolut inutilă și a cărei logică urmare este desființarea cabinetelor de instrucție, lucru nu prea greu de admis de altfel, mai ales față de concepțiunea pe care o manifestă proiectul cu privire la procurori, judecători de instrucție și membrii poliției judiciare, astfel împărțiți și delimitați în atribuțiile lor, încât factorul esențial rămâne... polițistul.

m) Prin art. 319, 321 și 322 complică inutil și la infinit normele după cari trebuie redactat procesul verbal de ședință, cu drept pentru părți, nu numai de a pretinde să li se menționeze toate năstrăvanele lor cereri, dar mai mult, cu dreptul de a cere rectifi-

care și complectarea lui, complectului de judecată, pe bază de probe și contra-probe, ca și cum judecătorii ar fi niște reprezentanți ai apusei inchiizițiuni, iar procesele penale ar trebui să fie judecate cu ritmul lent al divorțurilor în primă instanță.

n) Creează — reglementând în art. 329 sub 12 puncte, cuprinsul unei hotărâri — pe lângă noțiunile cunoscute de reședință și domiciliu, o noțiune nouă, identică și totuși diferită în concepția proiectului, anume „locuința acuzatului” (punctul 3), după cum la pct. 5, decide, să se treacă încă odată, adică și în cuprinsul hotărârii, „concluziunile părților”, deja consemnate în procesul verbal.

o) Sanctionează cu nulitatea (art. 330), sentința care în dispozitivul ei n'ar cuprinde enunțul faptelor de care învinuitul se găsește culpabil sau responsabil (art. 329 pct. 8, partea II-a alin. 1), ceea ce înseamnă nu numai o repetiție inutilă și rezumativă a considerentelor de fapt ale sentinței, dar mai mult înseamnă că proiectul se arată mai catolic decât Papa, recte legiuitorul maghiar (art. 327), care se comportă mult mai considerant, în acest caz, cu munca judecătorilor.

p) Calcă — prin art. 349 — principiul celor două grade de jurisdicție, până acum și pretutindeni socotit de ordine publică, încuviințând ca prin tranzacția părților să se defere tribunalului spre judecată în ultimă instanță, infracțiuni care prin natura lor aparțin competenței judecătorului de ocol.

r) Organizează întocmirea listelor de jurați (art. 332 și următorii) de către Curtea de apel, pentru întreaga ei circumscripție, ceea ce constituie evident o inovație dar nu mai puțin o greșală.

s) Transformă formularea chestiunilor adresate juraților, într-o problemă ce se discută contradictor de Curte cu părțile, ale căror propuneri și observații sunt a se menționa sub sancțiune de nulitate în procesul verbal de ședință. Greșala de concepție a proiectului este evidentă chestiunile de culpabilitate trebuind să rămână în exclusivul atribut al Curții. Remarcăm în fine că proiectul, nu reglementează modul în care se va face dovada, în recursul adresat Curții de casare, că propunerile și observațiile părții, n'au fost menționate în procesul verbal de ședință, ceea ce se poate foarte ușor întâmpla și ceea ce învederează odată mai mult inutilitatea anumitor nulități.

s) Acordă președintelor Curții (art. 418 și următorii), rolul de dădăcă, de guvernantă a juraților cari compun Curtea, fără drept de a le da vre-o lămurire altfel decât în ședință publică, reducându-l astfel la un serviciu de sergent major disciplinator al „gălăgiosilor jurați”, cum îi gratifică proiectul.

t) Face obligatorie participarea juraților la judecarea contumacilor, (art. 436 și următorii) deși hotărârea de condamnare astfel dată, dispăre prin simpla prezentare a acuzatului lipsă (art. 445), ceea ce însemnează paradă și nu judecată.

t) Acordă apărătorului ales sau numit din oficiu (art. 449), dreptul de a introduce căi de atac fără asentimentul acuzatului, ceea ce practic și exclusiv pentru aplicarea tarifului minimal, va degenera într-un patent abuz, — după cum acordă același drept bărbatului pentru soția sa acuzată fără însă a-i acorda și soției pe cale de reciprocitate același drept.

u) Incuviințează acuzatului dreptul de a apela (art. 459 pct. 2) toate ordonanțele judecătorului de ins-

trucție, prin care acesta i-ar refuza cererile sale, drept care pentru acuzații liberi va constitui un mijloc sigur de sabotare al instrucției, care nu se va termina astfel nu în cele 40 de zile, cum prescrie art. 236, dar niciodată, drept care acordat de asemeni (pct. 3) părții civile și legat de comunicarea ordonanțelor respective, la domiciliul real al părții respective (iar nu la domiciliul ales în orașul de reședință, cum glăsuia procedura penală română și care sancționa nealegerea, prin necomunicarea actului esențial și unic: ordonanța sau decizia de trimitere în judecată) va constitui un abuz fără sfârșit și fără sancțiuni.

v) Menține opoziția nemotivată (art. 464), deși creează și repunerea în termen (justificarea maghiară), reglementând deopotrivă și contestația la executare, adică pune la dispoziția celui ce înfrânge legea penală suficiente noi mijloace, pentru a nu executa, sau pentru a amâna în mod legal executarea hotărârii condamnatoare.

x) Obilgă pe magistratul raportor — atât în apelurile la Curte cât și în recurs (art. 475 și 493) — să facă parte din complectul de judecată sub sancțiunea desemnării unui nou raportor, ceea ce în practică va reveni la acreditarea formulei „ne însușim raportul făcut de colegul nostru X”.

y) Păstrează — într-o largă expunere „a cazurilor în cari se poate face recurs” (art. 486, cu 8 nulități de formă și 7 nulități de fond) — celebrul „exces de putere” neconstituțional, fără a-i preciza conceptul și cu toate criticile serioase ce i s'au adus și cari tindeau la înlăturarea lui fără nici o pagubă din textele legislației unificatoare.

z) Reglementează astfel procedura pentru infracțiunile de audiență (art. 639), încât mai rău ca la unguri, instanța e la discreția oricărui turburător, judecătorul putând fi trivial injuriat de oricine, fără a putea însă aplica imediat convenita sancțiune.

Etc., etc., fiindcă, epuizând literile alfabetului nu vom să mai ne ocupăm de o altă serie de inovațiuni ca de pildă: consilierii tehnici dela instrucție, — reglementarea deținerii preventive, — de ședințele contradictorii la instrucție și prezidate de judecătorul de instrucție, — de eliminarea absolvirei, — de suprimarea în materia delictelor de presă, a competenței instanței unde s'a răspândit ziarul sau publicațiunea, — de excesiva lărgire a dreptului de revizuire, — de consiliile de onoare și în fine de expertii chemați să avizeze dacă o hotărâre judecătorească definitivă este sau nu a se executa.

Este însă interesant de remarcat în cadrul acestor sumare reliefări — cari se întregesc în mod necesar cu tot ce am scris și s'a scris până acum asupra proiectului, precum și în special, cu judicioasele considerațiuni ale distinsului consilier al Curții de apel București d. *Gheorghe Docan*¹⁵⁾ — că avizul referat al Consiliului Legislativ cuprinde câteva constatări, a căror elocvență crește, prin raportarea lor la spiciurile de mai sus.

De ex.: 1. Examinând anteproiectul întocmit de comisiunea de unificare instituită în Octombrie 1921 pe lângă ministerul de justiție și din care făceau parte între alții foștii președinți și primi președinți ai Supremei noastre instanțe, d-nii *G. Stoicescu*, *Oscar N. Niculescu* și *C. Marinescu* — minți cu cari

15) *V. Curierul Judiciar* nr. 9 din 24 Februarie 1935, articolul: „Unificarea Codurilor, Proiectul Procedurii penale”.

Dreptul Românesc se glorifică — zisul aviz referat spune textual: „Dintr'un examen sumar se vede cum comisiunea a fost stăpânită de idei conservatoare (?), din care cauză anteproiectul nu se îndepărtează de factura codului actual de procedură penală a Vechiului Regat, atât în ce privește concepția, cât și relativ la distribuirea materiei, singura deosebire fiind aceea că i s'au adus unele ameliorări fără vre-o modificare a principiilor sau ideilor ce-i stau la bază” (pag. 204, col. II-a).

Amarnică și nesancționată crimă.

Pentru a bine-merita dela patrie trebuie să inventăm ceva nou, să ne arătăm teribili, moderni, ca de pildă copiind procedura penală maghiară, chit că o nație adevărată nu-și poate schimba concepțiile, ideile de bază, nu poate face salturi în necunoscut, ignorând tradiția poporului său, acest bun etern și totuși permanent neglijat, fără a fi acuzată de suprema acuzațiune: aventură.

Iată geneza proiectului actual.

2. Examinând tendința doctrinei moderne, avizul referat își însușește ca punct de realizare expunerea de motive a procedurii penale italiene și anume pasagiul care începe cu fraza: „a obține, în procedură maximum de rapiditate compatibil cu exigențele justiției; a elimina toate inutilitățile; etc.” (pag. 204, coloana I).

Din sumarele spicuiți făcute mai sus, se învederează, sperăm, că proiectul ca și iadul, e pavat cu bune intențiuni.

3. Justificând reducerea rolului procurorului, avizul referat citează din studiul d-lui *Pierre Lapaulle*, avocat la Curtea din Paris, următoarea frază de principiu: „pentru ca Parchetul să-și conserve demnitatea, trebuie să rămână la locul său și să nu ia nici odată locul Poliției”.

Să fim iertați, dar nu vedem nici o atingere de demnitate în faptul că procurorul face cercetări. Că le poate face prin delegația sa și ofiterii poliției judiciare — evident când aceștia sunt recrutați, instruiți, salariați și prețuiți ca în Franța, unde un simplu „Flik” reprezintă o importantă particulă de autoritate guvernamentală, pe care o poartă cu o neascunsă mândrie și cu o demnitate uneori prea evidentă — asta nu însemnează nimic.

Noi suntem convinși că omul sfințește locul, după cum suntem convinși că dându-se procurorului dela tribunale inamovibilitatea îndelung cerută și continuu refuzată, cercetările se vor face mult mai serios, iar abuzurile săvârșite de chiar organele de poliție — pe care proiectul le are într-o atât de nejustificată considerațiune, — vor scădea simțitor.

Un om demn și un magistrat trebuie să fie astfel, altfel n'are ce căuta în acest corp — rămâne demn, orice atribuțiuni legale ar îndeplini.

În consecință, facerea cercetărilor de către procurorii tribunalelor investiți cu inamovibilitatea pretinsă, va face mult mai mult serviciu represiunii, decât utilizarea personalului poliției judiciare a cărei calitate, de sigur fără vina lui, este de natură să compromită orice cercetare civilizată.

4. În fine, făcându-se ecoul curenților de presă care critică conceptul actual al procedurilor penale, avizul referat, reproduce considerațiunile — pe cari noi ni le însușim ca exacte — ale sefului-redactor al ziarului „Le Matin” d. *Stephane Lausanne*, cari încep astfel: „S'a crezut până acum că legea a fost instituită spre a ocroti pe oamenii cum se cade, dându-le garanții ca să se apere; se observă însă că ea izbutește mai ales să ocrotească pe răii-făcători, dându-le înlesniri să scape, etc.”.

Prin aceste considerațiuni se condamnă în mod evident definițiunea dată procedurii penale de marele *Carrara*: („apărătoare a oamenilor cinstiți”) și de ilustrul *Enrico Ferri*: („Codul oamenilor de ispravă”) considerațiuni pe care proiectul are aerul, principial, că și le însușește. Și totuși, urmând fidel codul de procedură penală maghiară, inconsecvență ca e patentă, întrucât, cum am mai spus, prin multiplele, tainicele și întortochiatele sale texte, acesta constituie o permanentă primă de încurajare pentru acuzatul, recidivist, dar bine sfătuit, lucru ce este destul de explicabil dacă ne amintim pe deoparte, că zisul codice fiind a se aplica și minorității maghiare a fostului conglomerat ungar, trebuia să păstreze puncte de evaziune pentru naționalii lui, iar pe de altă parte, dacă se ține seamă că trufașa națiune maghiară a simțit întotdeauna nevoia unei orgolioase aprobări a forurilor internaționale, — preocupate tot mai mult de infractori și tot mai puțin de societate, — orgoliu pe care autorii proiectului l'au mulțumit pe deplin.

Iată de ce, revenind la concepțiunea generală a proiectului, socotim că din punct de vedere al suflului și specificului națiunii românești, se putea copia — dacă propriul nostru material ar fi meritat desconsiderarea și umilința cu care a fost acoperit — procedura penală poloneză din 1 Iulie 1934, recenta procedură cehoslovacă din 1 Iulie 1929 sau și mai recentul proiect *Rocco*, devenit procedura penală italiană din 1 Iulie 1931, proceduri întocmite toate după război, deci în contact cu evoluțiunea ideilor ce se pretind apte să modernizeze această disciplină aplicativă, *înlăturându-se însă dela început cu o indezirabilă capitis deminutio, procedura penală maghiară, făurită înainte de războiul mondial și anume în anul 1866.*

Și pentru a termina aceste rânduri ținem să menționăm că Maturului Corp Legislativ îi revine sarcina de a discuta ansamblul proiectului de care ne-am ocupat, sub zodia comemorării martirilor români dela 1785, în cadrul unor sărbători generale de reînviore patriotică, martiriu minuțios prevăzut în dispozitivul sentinței tribunalului din Alba-Iulia, al cărui cuprins este următorul: „*Au să fie duși la locul îndătinat pentru supliciu și acolo să li-se frângă cu roata toate membrele corpului, începând de jos în sus, anume mai întâi lui Cloșca și apoi lui Horia și în modul acesta să fie trecuți din viață la moarte; iar corpurile lor să se despice și să se taie în patru, capul și părțile corpului să se pună pe roate pe lângă diferite drumuri, iar inimile și intestinele lor să se îngroape la locul supliciului*”.

* * *

Raportat la obiectul studiului nostru, dispozitivul ce l'am reprodus, vrea să însemneze — *conștienți de adevărul că suflul unei nații se oglindește fidel în legislațiunea sa* — un indignat protest al blândetei românești, care nu se vrea confundată și care ca atare, refuză să împrumute legislațiunea unei națiuni, în care la un moment dat — și destul de repetat posterior — s'a putut consacra printr-o hotărâre a unei instanțe de judecată normală, pedepse a căror cruzime nu cunoaște rivalitate în istoria lumii.

În vremea când prin tăria și asprimea legii maghiare, Horia și Cloșca, tescuți pe roate, cu trupurile despicate în bucăți, purtate pe drumuri publice, își ispășeau greaua crimă de a se fi situat — ei, umili țărani — prin inspirata lor atitudine, în ritmul mișcărilor apusene, în acest timp în Franța, gânditori de autentică rasă, puneau bazele legislației care a cucerit pământul și pe care mai târziu, minți luminate de un nobil patriotism, le-au ajustat nevoilor liberei națiuni românești.

Urmașii făuritorilor României mici, beneficiarii Marii și Definitivii Uniri, după ce s'au complăcut, printr-o necalificabilă neînțelegere a poruncilor vremii noi, într-o tolerare mult prea mult prelungită, a legislației maghiare în ținuturile desrobite, încearcă acum să părăsească glorioasa tradiție a legislației franceze, împământenită pentru totdeauna pe pământul românesc.

După 17 ani dela Unire să ne fie îngăduit — strigându-ne durerea în atâtea rânduri sugrumată — să adresăm conducătorilor noștri un profetic: *destul*. Românii vor o lege românească.

VASILE M. THEODORESCU

AMNISTIA ÎN LUMINA TEXTULUI CONSTITUȚIONAL ȘI VIITORUL COD PENAL

Întrebarea dacă puterea legiuitoare poate acorda amnistia pentru infracțiunile de drept comun, constituie o problemă, care, cercetată în raport cu textul nostru constituțional, nu poate primi decât un răspuns cu totul negativ.

Pentru a curma pe viitor orice controverse, Consiliul Legislativ, organ de elaborare a viitoarelor coduri de unificare, a dat articolului 172 din proiectul codului penal următoarea redactare: „Amnistia stinge în criminarea; iar dacă a intervenit după condamnare, stinge și executarea pedepsei.

Obiectele confiscate conform art. 80 precum și amenziile încasate anterior amnistiei nu se mai restituie.

Amnistia nu are nici un efect asupra drepturilor părții vătămate și asupra măsurilor de siguranță.

Amnistia nu se poate acorda decât pentru infracțiunile politice“.

Ultimul aliniat al acestui text prin care se precizează că amnistia nu se poate acorda decât pentru infracțiunile politice, a dat loc la oarecari discuțiuni.

Astfel sunt păreri cari socotesc că interpretarea dată de Consiliul Legislativ textului constituțional nu cadrează cu voința legiuitoare constituuant, care ar fi înțeles, după aceste păreri, să considere ca atribut regal numai amnistia în materie politică, pe când cea de drept comun — de care nu se ocupă constituția — să cadă în atributele puterii legiuitoare.

Printre alte motivări ale acestei teze, s-a invocat și argumentul că însuși Consiliul Legislativ nu ar fi fost consecvent, întrucât în avizele date referitoare la diferitele amnistii de drept comun acordate pe cale de lege, nu ar fi relevat nimic din principiile ce ulterior au fost consacrate de textul proiectului de cod penal (1).

Acest argument, pe care se sprijină părerea mai sus

indicată, nu corespunde realității întrucât Consiliul Legislativ în trei avize anterioare redactării textului din proiectul codului penal, a ridicat în mod constant obiecțiunea neconstituționalității acestor amnistii acordate în materie de drept comun de puterea legiuitoare (avizul nr. 21 din 27 Februarie 1933 asupra amnistiei infracțiunilor săvârșite în lupta contra cametei pentru conversiunea și asanarea datoriilor agricole și suspendarea execuțiilor; avizul nr. 96 din 7 Aprilie 1933 asupra amnistiei delictelor silvice; avizul nr. 110 din 12 Aprilie 1933 asupra amnistiei delictelor de presă).

Pentru a pune în lumină aprecierile juridice în care trebuie văzută problema ce face obiectul prezentului articol vom reproduce primul aviz al Consiliului Legislativ care a soluționat-o, evident sub latitudinea constituțională, singura care ne interesează.

Avizul nr. 21 din 27 Februarie 1933, relativ la proiectul de lege pentru amnistiarea infracțiunilor săvârșite în lupta contra cametei pentru conversiunea și asanarea datoriilor agricole și pentru suspendarea execuțiilor.

Președinția d-lui I. Ionescu-Dolj, Consilieri permanenți d-ții George D. Nedelcu, C. D. Anghel, Cezar Vărgolici, I. C. Filitti, D. Ispasiu.

Referent titular: George Vrăbiescu.

Luând în examinare proiectul de lege pornit din inițiativa Camerei Deputaților, pentru amnistiarea infracțiunilor săvârșite „în lupta contra cametei pentru conversiunea și asanarea datoriilor agricole și pentru suspendarea execuțiilor”.

Văzând textul proiectului și expunerea de motive ce-l însoțește;

Văzând că prin proiect se propune amnistiarea tuturor infracțiunilor comise cu ocaziunea luptelor duse până la transformarea în lege a ideilor referitoare la camătă, la conversiunea datoriilor agricole și la suspendarea urmăririlor acestor datorii.

Văzând și dispozițiunile art. 88 din Constituție care dă dreptul de amnistie în materie politică în atribuțiunile Regelui și față de acest articol, ridicându-se în sânul Consiliului chestiunea dacă se poate concepe amnistia și în materie de drept comun, iar nu numai în materie politică, Consiliul a examinat de aproape această chestiune și a căutat să vadă dacă puterea legiuitoare ar putea să întindă dreptul său de legiferare în chestiuni rezervate numai Capului Statului și mărginite chiar pentru aceasta numai într-o anumită materie.

Consiliul are de făcut asupra proiectului, observațiuni de două categorii: unele de ordin constituțional și altele tehnico-juridice.

I. Observațiuni de ordin constituțional.

1. — Doctrina examinând în general natura însăși a dreptului de amnistie e de acord că aceasta este o măsură politică, ce se ia în scop de liniștirea spiritelor, după mișcări sau comotuni interne, pentru a îndrăgini vâlmășirea uitării asupra unei categorii de infracțiuni comise cu ocaziune (amnastia-uitare).

De aci se vede că amnistia nu este decât una singură și că nu se poate concepe existența a două feluri de amnistii: una pentru delicta politice și alia pentru delicta de drept comun.

Pentru delicta de drept comun nu se poate concepe amnistia, pentru că — zice doctrina — nu se poate admite ca infracțiuni ordinare comise din motive pozitive, speciale acestor infracțiuni, să poată fi iertate

1). V. M. Dimitriu. „Pe marginea proiectului de cod penal.” *Curierul Judiciar* nr. 38 din 25 Noembrie 1934 și în *Revista Penală* nr. 8 din Oct. 1934 Craiova.

și uitate de societate, căci aceasta ar echivala cu starea de nesiguranță socială.

În mod excepțional s'a admis că atari delictе pot fi amnistiate numai când sunt conexe cu infracțiuni politice.

2. — În doctrină, s'a discutat de asemenea, chestiunea dacă amnistia trebuie dată în atribuțiunile puterii legiuitoare, sau ale puterii executive. Legislațiunea franceză a consacrat în timpuri, când unul, când altul din aceste două sisteme și s'a constatat: că fiecare din ele prezintă și avantajii și desavantajii.

Constituția franceză din 1875 a consacrat sistemul ca amnistia să fie acordată prin lege, care trebuie să precizeze odată cu condițiunile ei și efectele ce-i atribuie.

Deși constituția franceză nu face distincțiunea între amnistia în materie de drept comun și cea politică, totuși legiuitorii francezi de acord cu doctrina, considerând că amnistia este o măsură politică, nu au acordat amnistia până la războiul din 1914—1918 decât în materie politică. După războiul, însă, în vederea meritelor războinice ale unora din infractorii de drept comun, legiuitorul francez a creiat temporar, așa numita instituțiune „a grației amnistiante” instituțiune care a produs multă turburare în administrațiunea justiției penale, căci a făcut să dispară mențiunile de condamnățiune din cazierul judiciar al infractorilor pentru infracțiuni de drept comun.

Legiuitorul francez făcând aceasta a putut să înlăture în parte doctrina, pentru că în constituția sa, care cerea pentru amnistie o lege, după cum am spus, nu preciza că ea nu se poate acorda numai în materie politică.

3. — Legiuitorul nostru constituant, atât cel din 1866, cât și cel din 1923, a dat amnistia în atribuțiunea și-fului puterii executive, adică a Regelui, însă cu specificarea că se acordă în materie politică. Textul art. 88 din Constituție prevede aceasta în următorii termeni: „El are dreptul de amnistie în materie politică”. Aceasta înseamnă că legiuitorul român a ținut să determine și să limiteze aplicarea acestei instituțiuni care este amnistia, numai în materie politică.

Maî mult, principiul iertării în materie politică este statornicit de Constituția noastră alături de un alt principiu și anume acela că în materie criminală spre deosebire de cea politică, nu se poate suspenda cursul urmăririi sau al judecării și nu se poate interveni în nici un mod în administrațiunea justiției (art. 88 din Constituție).

Aceste două dispozițiuni din art. 88 din Constituție, fiind referitoare la drepturile și prerogativele regale, nu se poate trage concluziunea că dacă s'a recunoscut Suveranului dreptul de amnistie numai în materie politică, implicit Constituția a rezervat puterii legiuitoare amnistiarea infracțiunilor de drept comun; sau că oprim numai pe Suveran să suspende cursul justiției și să intervie în administrațiunea ei, prin a contraria Constituția ar fi rezervat puterii legiuitoare dreptul să suspende cursul urmăririlor și al judecărilor și să intervie în administrațiunea justiției.

Atari deducțiuni, ca și părerea care s'ar întemeia pe ele, ar fi cu totul nefundate.

În adevăr, a spune că parlamentul poate face legi de amnistie în materie de drept comun, ar fi a admite că în legislațiunea noastră sunt două feluri de amnistii, ceea ce în mod evident vine în contradicție, atât cu natura însăși a amnistiei, cât și cu dispozițiunea constituțională, care a prevăzut-o numai în materie politică.

În al doilea rând, a susține că dacă s'a interzis prin Constituție Suveranului de a interveni în administrațiunea justiției și de a suspenda cursul ei, parlamentul poate avea atari atribuțiuni, ar fi a încălca principiul separațiunei puterilor căci dacă parlamentul are necontestat dreptul de a modifica o lege, de a o abroga, de a o suspenda, etc., trebuie recunoscut că nu poate prin lege să soluționeze afaceri pendinte, cum ar fi în cazul de față.

4. — Concluziunea care se impune e aceea că în țara noastră, conform pactului nostru fundamental, amnistia nu se acordă prin lege de parlament, ci numai de Rege prin decret regal și aceasta numai pentru delictе politice, sau chiar de drept comun, dar numai când sunt conexe cu infracțiuni politice.

În sprijinul celor expuse, vine și împrejurarea că tot astfel a fost interpretat textul în tot timpul aplicării Constituției dela 1866 până la marele război, când nu s'au dat decât decrete regale pentru amnistie și ea nu s'a acordat niciodată prin lege.

În consecință, Consiliul este de părere, pentru motivele expuse că proiectul nu poate fi transformat în lege.

Pentru a recapitula conținutul atât de judicios al avizului mai sus publicat, precizăm:

La noi, situațiunea este cu totul alta decât în Franța. Noi avem un text constituțional, art. 88, care face din amnistie un atribut regalian, limitându-l în același timp, într'un mod expres, numai la infracțiunile politice.

Implicit rezultă că Regele nu poate acorda amnistia în materie de drept comun.

Este o greșită interpretare a socoti că dacă legiuitorul constituant a atribuit Regelui amnistia politică, din acest fapt s'ar putea deduce că a rezervat amnistia pentru infracțiunile de drept comun, legiuitorului ordinar.

Acest punct de vedere nu poate fi susținut fiindcă în prim rând, după cum a spus-o și Consiliul Legislativ, nu se poate concepe amnistie decât în materie politică, iar în al doilea rând, nu se poate admite ca puterea legiuitoare să suspende cursul urmăririi, judecării și efectele acesteia, menținând în totul încredințarea.

Aceasta ar însemna a nesocoti principiul separațiunei puterilor în Stat și a admite ca soluțiunile puterii judecătorești să fie oricând înlăturate de puterea legiuitoare.

Dacă art. 88 din Constituția noastră, referitor la prerogativele regale („El nu poate suspenda cursul urmăririi sau al judecării, nici a interveni prin nici un mod în administrația justiției”), stabilește în mod expres separațiunea între puterea executivă și puterea judecătorească în Stat, incontestabil că același principiu trebuie respectat și când este vorba de raporturile dintre celelalte puteri, anume, legiuitoare și judecătorească.

Puterea legiuitoare, bazat pe acest principiu, nu poate ridica efectele condamnățiunilor pronunțate de justiție. Ea are un singur drept, acela de a înlătura încredințarea, deci de a desființa însăși infracțiunea, oprind numai pe această cale acțiunea puterii judecătorești.

GEORGE VRĂBIESCU

Conferențiar la Universitatea din București
Referent titular la Consiliul Legislativ

NOUL PROIECT DE PROCEDURA PENALĂ

Prin bunăvoința unui prieten parlamnetar, mi-a căzut în mână un exemplar din noul proiect al codului de procedură penală, care a fost trimis cu urgență la secțiunile senatului acum câteva zile. Răsfoindu-l, mărturisesc că am rămas complet nedumerit. Nu pot înțelege cum după tot ceea ce s'a scris până acum de către juriștii noștri cei mai autorizați împotriva extinderii peste tot cuprinsul României-Mari a legilor de procedură maghiară, se mai stăruie încă în această privință, căci trebuie să recunoaștem cu toții că codul de procedură penală care ni se pregătește acum nu este altceva decât o variantă a legii ungare a XXXIII-a promulgată la Budapesta în 1896, în vigoare și astăzi în Ardeal, adică procedura penală după care am judecat acum vreo zece ani, pe când eram judecător prin ținuturile Sibiului. Și acum stau și mă gândesc. Să fie oare atât de superioară această procedură încât, deși ea a servit timp de atâtea decenii la asuprirea fraților noștri de dincolo de Carpați, totuși să merite să ne ferească și pe noi de dincoace, de azi înainte?

Fără să vreau mă duc gândurile cu 13 ani în urmă, când pășind ca judecător în Ardeal, am cunoscut pe primul judecător rămas din „era maghiară”. Era un ungur cu nume de nobil, dar el zicea că ar avea și sânge de român, după mamă. Vorbă binișor românește pentru timpurile acelea. Era șeful meu judecător. Firește, că voiam să mă inițiez cât mai repede în tainele procedurilor în vigoare acolo, pentru a-i fi mai ușor de folos. Dar într-o zi am rămas uimit. Primise de la registratură vre 30 de acțiuni penale. Mă așteptam să le fixeze la toate termene mai lungi sau mai scurte, în limita posibilității de judecată pe care o indica registrul de termene. El însă s'a mulțumit să dea termene numai la vreo opt, pe cari le-a ales, nu știu după ce criteriu, din toată grămada care i s'a adus, iar pe celelalte le-a legat cu o sfoară și le-a așezat într'un dulap care avea o etichetă deasupra pe care scria : „*reștanțe*”. Am privit în acel dulap, era plin cu maldăre de hârtii legate cu sfoară. Pe rol figurau câte două procese pe zi, așezate într'un răs-timp cam de vreo săptămână; pe urmă, nu mai era nimic. Scotea din când în când dela „*reștanțe*” și iar mai fixa termen la vreo 8—10 acțiuni, încet și cu toată convingerea că așa trebuie să procedeze.

Că acest sistem nu putea fi cel legal, o înțelegeam eu bine chiar atunci când încă nu cunoșteam procedura de acolo și mă întrebam, cum un magistrat n'a putut învăța nici până la sfârșitul carierei lui, căci mai avea câțiva ani până să iasă la pensie, că în justiție hârtiile nu se rezolvă pe alete, ci trebuie să aibă toate același tratament. Am trecut șef-judecător la o judecătorie mai mare. Am dat peste aceleași dulapuri cu *reștanțe* și peste condica de termene cu un proces sau două pe zi, fixate pe timp de maximum zece zile.

Țin să adaug că înaintea mea, fusese șef-judecător tot un magistrat rămas din „era maghiară”, dar care aici era sas.

Când mai pe urmă am aprofundat procedura penală ardeleană, am început să le dau în parte dreptate celor doi vechi magistrați pe care-i cunoscusem. Ei nu puteau proceda mai repede dintr'atâta, din cauza formalismului excesiv pe care-l cuprindea legea de procedură în vigoare. Legiuitorul, cunoscându-și supusii, voise să levină în ajutor întocmindu-le o procedură care să cuprindă absolut toate situațiile cari

ar putea eventual să survină, pentru a nu le produce prea multă bătaie de cap; în schimb n'a reușit decât să-i încurce mai tare printr'o mulțime de forme încăl-cite și cred că nu exagerez când afirm aceasta, deoarece știm cu toții acei cari am fost în Ardeal, că se putea opri cursul justiției la o judecătorie sau un tribunal dacă tipografia din Cluj ar fi neglijat vreodată să trimită la timp formularele tipărite, întocmite anume și numerotate, în vederea fiecărei situații prevăzute de procedura penală.

Ce putem deduce de aici? Că procedura penală maghiară în loc să fie simplă, scurtă, sigură și clară, condiții pe cari orice procedură superioară trebuie să le îndeplinească, așa după cum spunea regretatul Dissescu, ea este dimpotrivă, de un formalism excesiv, lipsită de orice spirit practic și e de o prolixitate care nu se poate potrivi decât cu spiritul german, după care s'au orientat mereu și ungurii, părând mai mult un tratat de doctrină decât un cod de procedură.

Iată de ce nu era posibil nici un pas mai departe fără formulare, căci nici acei cari trebuiau să cunoască procedura perfect din practică, nu erau siguri că merg pe drumul cel bun în toate împrejurările. Să nu se spună că formularele nu se puneau la dispoziția instanțelor decât numai pentru înlesnirea mersului justiției; cei cari au văzut aceste formulare s'au convins că nu poate fi vorba de aceasta.

De altfel am văzut și foarte mulți avocați destul de reputați, cari după o practică îndeajuns de lungă își mai intitula încă diferitele petiții: „*apel respective recurs*”, adică încă n'ajunseseră să știe cu precizie dacă în anumită situație trebuie să facă apel sau recurs și ca să fie mai siguri le puneau pe amândouă. Nu e de mirare, față de un formalism fără margini.

Iată dar că nu s'a încercat decât o sugestie, afișându-se mereu marea superioritate a procedurii maghiare față de procedura din vechiul regat, confundându-se cele câteva instituții mai moderne cuprinse în această procedură cu principiile generale cari trebuie să stea la baza unei bune proceduri.

Pentruca să ilustrăm mai bine aceasta, ne referim la părerea distinsului jurist, d. George P. Docan, consilier la Curtea de Apel din București, care a funcționat un șir de ani ca judecător în Ardeal. Trimitem deci la recentul d-sale articol, publicat în *Curierul Judiciar* nr. 9 din 24 Februarie 1935.

Reproducem de asemenea și părerea d-lui V. M. Teodorescu, prim președintele Tribunalului Timiș-Torontal, exprimată într'o notă publicată în *Pandectele Române* III, 4. 1934: „In speranța că vom reveni mai târziu asupra acestei chestiuni de maximă importanță (era vorba de contestația la executarea hotărârilor penale) a cărei absență din punct de vedere reglementator, învederează odată mai mult totală inferioritate a procedurii penale maghiare și nejustificată concepție a acelor care, sub cuvânt de unificare, o vor extinde și în celelalte ținuturi românești, etc...”

Nu vom mai demonstra că baza noului proiect de procedură penală este procedura maghiară din 1896. Trimitem pentru aceasta la articolele apărute în *Curierul Judiciar* nr. 24 și 25 din 1933, sub titlul „*Instreținerea Codurilor*” de Judex. Ținem numai să arătăm că această lege nu poate avea nimic comun cu mentalitatea noastră care suntem un popor de rasă latină: că ea nu se potrivește nici cu tradiția, nici cu moravurile noastre și nici cu gradul nostru de civilizație. Dacă în procedura maghiară s'au introdus anumite instituții mai moderne, aceasta nu înseamnă că

introducerea lor a fost cerută imperios de civilizația avansată a poporului maghiar, ci a fost impusă de grandomania nobililor maghiari, cari nu vedeau mai departe de vârfurile muștăților, și cari se credeau. ca civilizație, alături de engleji. Noi nu trebuie să procedăm la fel. Noi trebuie să căutăm în sufletul poporului românesc și să-i dăm legi cari să se potrivească cu acest suflet de oameni blajini și cuminți, acei oameni cari odată au salvat civilizația de pericolul roșu. prin cumințenia lor.

S'a obiectat mereu că codul de procedură penală din vechiul regat păcătuiește în primul rând prin încetinelă care se pune în soluționarea proceselor, căutându-se să se justifice cauzele acestei încetinelii în fel de fel de chipuri. Practicienii știu însă că majoritatea proceselor se amână numai din cauza lipsei martorilor și aceasta provine în primul rând din cauză că statul nu face față cheltuelilor de procedură. Sunt citați din oficiu zilnic, sute de martori în fața instanțelor judecătorești și nimeni nu le plătește nici un ban, nici pentru drum și nici pentru ziua pierdută. De aceea ei nu pot fi aduși la judecată decât pe rând și după emiterea a 2—3 mandate de aducere, căci cine vine cu plăcere când știe că nu-i plătit? Este fatal dar, ca în această situație, procesele să se amâne la infinit, dar aceasta nu provine din cauza inferiorității procedurii, ci din cauză că statul nu acoperă cheltuelile necesare. La unguri se plătea, și dacă totuși procesele se judecau încet, aceasta arată că procedura lor era și mai inferioară.

Pentru a arăta însă că și inovațiile anteproiectului de procedură penală duc și mai mult la tergiversarea proceselor, nu voi cita decât două exemple, căci ca-dreptul acestui articol nu ne permite să ne întindem mai mult.

1. Conform principiilor noului cod judecătorul de instrucție nu mai are dreptul să dea ordonanțe definitive de trimitere. Aceste ordonanțe se dau fie de procuror, numindu-se acte de inculpare, fie de Camera de acuzare care funcționează tot la tribunal.

Impotriva actului de inculpare al procurorului, conform art. 272, inculpatul are drept să facă opoziție la Camera de acuzare pentru motivele arătate în art. 462, adică : „pentru, *călcările de legi* și nulitățile actelor de instrucție, pentru incompetența” judecătorului de instrucție, pentru orice cauză de stingerea acțiunii penale sau care apără de pedeapsă“.

Rezultă de aici că în cazul când Camera de acuzare va respinge opoziția ca nefondată, dosarul va fi înaintat instanțelor competente, spre a se proceda la judecată. Sub imperiul procedurii din vechiul regat însă, conform art. 137 alin. 2, inculpatul nu are nicio cale de atac deschisă împotriva ordonanței de trimitere a judecătorului de instrucție. Este și logic să nu aibă, căci el în baza ordonanței de trimitere va merge în fața instanței de judecată și acolo se va plânga de toate vițiile atât de formă, cât și de fond. De ce să se mai ducă dosarul întâi la Camera de acuzare și apoi la instanța de fond? Iată deci o inovație care în loc să scurteze durata procesului penal, o lungeste în mod inutil. Aceași situație și cu încheirile de trimitere ale Camerii de acuzare. Inculpatul are drept de apel la Curtea de apel tot pentru motivele arătate în art. 462.

2. În noul proiect s'a introdus principiul nemijlociei probelor în judecata penală (exact ca în Ardeal), adică principiul ca judecătorul care a făcut instrucția orală a procesului acela trebuie să pronunțe și sentința. Admiterea acestui principiu, zice „*expunerea con-*

siderațiunilor de ordin juridic“ a consiliului legislativ e o consecință a principiului oralității dezbaterilor și a principiului convicțiunii intime a judecătorului. Prin urmare exact ca la jurați, căci mai departe zice această expunere: „Când un judecător ascultă martorii și altul pronunță hotărîrea fără să fi asistat la dezbaterile anterioare, înseamnă că acea hotărîre se bazează pe imaginație, iar nicidecum pe convicțiune... De multe ori convingerea se poate forma dintr'o impresie care se degajează din chiar ținuta unui martor“. Foarte frumos, numai că judecătorii, spre deosebire de jurați, trebuie să-și motiveze hotărîrea, și în motive nu se pot referi la ținuta martorului, ci la declarația scrisă a acestuia, aflată la dosar. Inconvenientul acestei inovații este că se va întâmpla foarte des ca un judecător să lipsească dela judecarea procesului deja început și atunci tot ceea ce s'a judecat până atunci va trebui repetat din nou, ca să-și formeze convingerea nemijlocită și judecătorul cel nou, căci așa spune art. 294 alin. ultim: „Compunerea instanțelor penale se face așa fel ca aceiași judecători să ia parte sub pedeapsă de nulitate la toate ședințele urmate cu prilejul judecării fondului unui proces“.

„Când compunerea cu aceiași judecători nu este posibilă se reiau dezbaterile dela început“. Prin urmare, în loc de scurtare, lungire și pierdere de vreme, căci judecătorii tot la depozițiile scrise din dosar se vor uita când vor ieși în deliberare, iar părțile, spre a nu mai aduce martorii din nou, vor prefera ca procesul să se amâne spre a veni judecătorul care a început procesul.

Nu mai continuu deoarece exemplele sunt numeroase, iar spațiul restrâns și încheiu în speranța că acei chemați să desăvârșescă unificarea legislației, nu vor putea primi ca bază a noului cod de procedură penală, o lege care păcătuiește din atâtea puncte de vedere.

NICOLAE M. GHEORGHIU,
Jude-președinte la Trib. R. Sărat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 25 Octombrie 1934

Președenția d lui S. TIPEI consilier

Casa de credit și economie a funcționarilor Ministerului de

Finanțe cu Gh. Cristescu

Decizia nr. 1024. Dosar nr. 1239/1934

Casa de credit și economie. Membru. Depuneri permanente. Dacă garantează numai împrumuturile pe termen scurt sau și pe cele ipotecare. Art. 13 și 33 din legea Casei de credit și economie a funcționarilor Ministerului de finanțe.

Din cuprinsul art. 13 și 33 din legea Casei de credit și economie a funcționarilor Ministerului de finanțe rezultă că depunerile permanente ale unui membru garantează nu numai împrumuturile pe termen scurt, ci și pe cele ipotecare ale membrului.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Cassa de Credit, Economii și Asistență a funcționarilor Ministerului de finanțe în contra sentinței Tribunalului Ilfov s. I-a, nr. 382 din 1934:

Văzând motivul de casare astfel formulat:

Violarea art. 13 și 33 din legea Casei de Credit, Economii și Asistență a funcționarilor Ministerului de finanțe și ai autorităților dependente de el. Exces de putere.

Am susținut înaintea instanței de fond că cererea de restituire a depunerilor permanente formulate de intimatul Gh.

Cristescu este inadmisibilă întrucât d să datorează Cassei de Credit, Economii și asistență a funcționarilor Ministerului de finanțe suma de 175.262 lei, rest dintr'un împrumut ipotecar iar, potrivit art. 13 și 33 din legea de organizare a Cassei, creanța de 9.865 a intimatului urmează a fi compensată cu o parte din datoria d-sale de lei 175.262, iar nu restituită.

Onoratul tribunal deși recunoaște în fapt exercitarea susținerilor noastre, afirmă, însă că dispozițiile art. 13 și 33 din legea susmenționată nu sunt aplicabile decât în cazul când un membru al Cassei de Credit datorează acestei Casse sume provenind din împrumuturi pe salarii, iar nu și în cazul când datoria provine dintr'un împrumut garantat cu ipotecă. Această distincțiune nu există însă în textele de lege susmenționate și tribunalul, făcând-o, comite un exces de putere și violează art. 13 și 33 din legea de organizare a Cassei de Credit, Economii și Asistență a funcționarilor Ministerului de finanțe.

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că intimatul Gheorghe Cristescu a chemat în judecată pe recurentă cerând să fie obligată a-i restitui suma de 9.865 lei reprezentând soldul depunerilor sale permanente făcute în calitate de membru al Cassei de Credit și pe care aceasta refuză să i-o libereze pe motiv că depunerile permanente trebuie să garanteze și un împrumut ipotecar făcut la aceeași instituție, iar nu numai împrumutul de 4.000 lei făcut asupra salariului;

Că ambele instanțe de fond au admis acțiunea și pentru a da această soluțiune tribunalul, după ce constată că intimatul, fost membru al Cassei de Credit — recurenta de azi — a făcut depuneri cari s'au ridicat la suma de 13.865 lei și că la aceeași instituție, el are de plătit un împrumut pe termen scurt de 4.000 lei și un împrumut ipotecar în sumă de 175.262 lei, motivează că art. 33 din legea organică a recurenței din 1930 prevede clar că sumele depuse de membrii Cassei, ca depuneri permanente și procentele lor, nu se pot urmări nici de Stat, nici de particulari pentru nici un motiv, ci numai de Cassa de Credit pentru drepturile ei, iar atunci când un membru împlinește termenul de angajament și voește a-și retrage depunerile permanente, Cassa va avea dreptul să se despăgubească din acele depuneri pentru numele ce membrul datorează pentru ratele viitoare, din împrumuturile pe termen scurt, adică împrumuturile pe salariu; că obiecțiunea ridicată de recurentă, că textul de mai sus fiind modificat prin legea din 1932 în sensul că s'a prevăzut că recurenta va reține din depuneri, capitalul său dat cu împrumuturi membrului, iar nu ca împrumut cum prevedea vechiul text, ar însemna că depunerile permanente ale membrului garantează atât împrumutul pe termen scurt cât și orice alt împrumut pe termen lung, nu este întemeiată, de oarece și art. 33 al legii din 1930 vorbește tot de împrumuturi, iar nu de împrumut, fiind adăugate numai cuvintele „pe termen scurt”, ceea ce înseamnă că s'a înțeles ca depunerile permanente să servească de garanție numai pentru astfel de împrumuturi făcute pe salariu, iar nu și pentru împrumuturile făcute cu termen lung și pentru care s'au luat garanții speciale; că aceasta rezultă și din textul art. 2 și a altor dispozițiuni din lege, care se ocupă deosebit de împrumuturile pe termen scurt și pe termen lung, prevăzând că cele dintâi vor fi garantate cu depunerile funcționarilor, iar celelalte cu o ipotecă în rangul I; că neputându-se prin urmare cere noui garanții intimatului pentru împrumutul său ipotecar și fiind dovedit că el este la curent cu plata ratelor acestui împru-

mut, urmează că recurenta este obligată să restituie depunerile sale permanente în suma de 9.865 lei;

Având în vedere că prin motivul de casare se pretinde că tribunalul judecând că depunerile permanente ale unui membru al Cassei recurențe, trebuie să garanteze numai împrumuturile pe termen scurt, iar nu și cele ipotecare care sunt împrumuturi pe termen lung, a violat art. 13 și 33 din legea Cassei de Credit, Economii și Asistență a funcționarilor Ministerului de finanțe și a comis exces de putere;

Considerând că art. 13 din citata lege dispune că depunerile permanente nu se vor restitui decât la expirarea termenului de angajament și dacă în acel moment membrul datorează vreo sumă Cassei, atunci se va face compensație în mod obligatoriu, restituindu-se numai diferența dacă există; iar art. 33 alin. ultim precizează că în cazul când membrul cassei împlinește termenul de angajament și voește a-și retrage depunerile permanente, Cassa va reține din aceste depuneri, capitalul său dat cu împrumuturi;

Considerând că din cuprinsul acestor texte rezultă în mod cert că depunerile permanente sunt destinate să garanteze orice fel de împrumuturi, fie că datoria ce o are membrul față de Casă, provine dintr'un împrumut pe termen scurt, fie că ea provine dintr'un împrumut garantat cu ipotecă;

Că este exact că prin art. 33 al legii din 1930 se prevedea dreptul recurenței de a se despăgubi din depunerile permanente pentru împrumuturi pe termen scurt, însă cuvintele din urmă: „pe termen scurt” n'au mai fost reproduse în legea din 1932, ceea ce evidențiază și mai mult intențiunea legiuitorului de a nu face nici o distincțiune cu privire la natura împrumuturilor, precizând astfel că depunerile a căror restituire se cere, vor servi la garantarea tuturor împrumuturilor, indiferent de modurile cum au fost contractate;

Că, în consecință, tribunalul a violat textele invocate prin recurs și a comis exces de putere atunci când a decis că depunerile permanente garantează exclusiv sumele datorate ca împrumut, pe termen scurt și că acele depuneri nu pot fi reținute pentru plata împrumuturilor garantate cu ipotecă, așa că motivul de casare fiind întemeiat, recursul urmează a fi admis, casând hotărârea atacată;

Având în vedere că în speță fiind vorba de simplă aplicare a legii la fapte necontestate este cazul să se judece în fond și întrucât este constant că intimatul pe lângă datoria de 4.000 lei care reprezintă un împrumut pe termen scurt, mai avea față de Cassa recurentă și un împrumut ipotecar în sumă de 175.262 lei, iar totalul depunerilor sale permanente atingeau suma de 13.865 lei, urmează față de cele ce preced că acțiunea intimatului prin care cerea să i se restituie din acele depuneri, suma de 9.865 lei, este nefondată, această sumă trebuind să fie reținută pentru garantarea împrumutului ipotecar;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a
Audiența dela 27 Noembrie 1934
Prezidenția d-lui D. G. LUPU, președinte
Dr. Fr. Behounek cu Soc. An. Adevărul
Decizia nr. 1935 Dosar nr. 765/938

Proprietate literară și artistică. Acțiune în daune intentată separat de acțiunea penală. Apel. De când curge termenul? Art. 59 din legea proprietății lite-

rare și artistice, art. 32 din legea accelerării judecăților.

Prejudiciu. Concluziunea instanței de fond cu privire la el. Interpretare suverană a împrejurărilor de fapt din partea acestei instanțe.

Cheltueli de judecată. Dacă cele admise reclamantului de prima instanță prin hotărâre rămasă definitivă prin neapelare față de el, se pot compensa cu cele admise pârâtului în instanța de apel. Soluțiune afirmativă. Art. 50 din legea accelerării judecăților.

1. — *Potrivit art. 59 din legea proprietății literare și artistice termenul de apel în contra sentințelor tribunalului este de 15 zile dela pronunțare, însă numai în cazul când tribunalul judecă ca instanță penală delictele de contrafacere sau contravențiunile la această lege.*

Neexistând nici o dispozițiune din care să rezulte că și în acțiunile civile purtate separat și întemeiate pe delictele sau contravențiunile prevăzute de legea proprietății literare și artistice, termenul de apel este de 15 zile dela comunicare, așa cum prevede art. 32 din legea accelerării.

2. — *Nu constituie o denaturare concluziunea instanței de fond cu privire la prejudiciul cauzat, întemeiată pe depunerea martorilor, că prin traducerea ilicită în românește a operii reclamantului făcută de intimată nu i-a cauzat nici un prejudiciu cu privire la desfacerea operii sale în limba germană în România, fiindcă lucrarea în limba germană se adresa altui cerc de cititori decât traducerea în limba română și când nu s'a făcut nici o dovadă cu privire la câte exemplare originale s'ar fi putut vinde în România.*

3. — *Potrivit art. 50 din legea accelerării judecăților nu se pot reduce cheltuelile de judecată pe cari partea care a dobândit câștig de cauză le dovedește ca făcute și nici onorariile de avocat prevăzute în tabela tarifelor minimale.*

Când însă apelul a fost respins și deci apelantul nu mai are dreptul la cheltueli de judecată în instanța de apel, cheltuelile de judecată acordate lui de prima instanță prin hotărâre rămasă definitivă prin neapelare, pot fi compensate de instanța de apel cu cele acordate în același quantum intimatului.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Dr. François Behounek contra deciziei nr. 70 din 1932 a Curții de Apel București s. V-a în proces cu Soc. An. Adevărul:

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că Soc. An. Adevărul a fost chemată în judecată de către recurent, înaintea Tribunalului Ilfov, pe baza legii asupra proprietății literare și artistice și a convenției internaționale dela Berna pentru protecția proprietății literare, spre a fi obligată să plătească suma de 380.000 lei cu titlul de daune cauzate prin reproducerea ilicită și neautorizată, în limba română, a cărții sale *Sieben Wochen auf der Eisscholle*, sub titlul *Tragedia dela Polul Nord*, daune consistând, pe de o parte, în împiedicarea de a mai putea vinde în România ediția germană a lucrării, iar pe de altă parte, în lipsa de câștigul ce ar fi realizat ca autor, din o traducere în limba română făcută cu autorizațiunea sa; că în afară de daune reclamantul a mai cerut confiscarea tuturor exemplarelor puse în vânzare sau destinate vânzării precum și oprirea unei noi tipărituri;

Că tribunalul admitând în parte acțiunea a declarat lucrarea *Tragedia dela Polul Nord, destăinuiri senzaționale asupra expediției Nobile*, tipărită în editura Adevărul, drept o reproducere ilicită a cărții reclamantului *Sieben Wochen auf der Eisscholle*, a declarat confiscate toate exemplarele din sus zisa lucrare puse în vânzare sau destinate vânzării și a obligat Societatea Adevărul să plătească reclamantului 70.400 lei daune și 20.000 lei cheltueli de judecată;

Că această sentință fiind atacată cu apel de ambele părți, Curtea de Apel București s. V-a prin deciziunea nr. 70 din 1932, admite în parte apelul Soc. An. Adevărul reducând daunele acordate reclamantului la suma de 12.000 lei, și respinge ca nefondat apelul reclamantului, compensând cheltuelile de judecată cu venite Soc. An. Adevărul în apel, cu cele acordate reclamantului la prima instanță;

Având în vedere că pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel întemeindu-se pe dispozițiunile legii asupra proprietății literare și artistice, convențiunii internaționale dela Berna și dovezilor făcute de părți, argumentează că reproducerea făcută de Soc. Adevărul după cartea reclamantului, în limba română, fără autorizațiunea autorului, constituie o apropiere indirectă prohibită de legea română și de convenția dela Berna, și prin urmare generatoare de daune;

Că, examinând chestiunea daunelor acordate de tribunal și care constau din 22.400 lei reprezentând câștigul de care a fost privat prin împiedicarea desfacerii ediției germane în România și 48.000 lei ce ar fi putut realiza din vânzarea în România a unei traduceri autorizate de autor, chestiune asupra căreia ambele părți au declarat apel, reclamantul pretinzând că beneficiul rezultat din vânzarea lucrării sale germane ar fi fost mult mai mare dat fiind numărul mare de exemplare ce s'au vândut în Germania, Italia și Suedia, iar pârâtul pretinzând că reclamantul n'a suferit nici o daună. Curtea de Apel argumentează:

a) Că reclamantul n'a suferit nici un fel de prejudiciu în ce privește vânzarea lucrării sale originale, deoarece pe de o parte o traducere în română se adresează altui cerc de cititori decât lucrarea germană, iar pe de altă parte, din împrejurarea că în alte țări s'au vândut un număr mare de exemplare, nu se poate trage concluzia că și în România s'ar fi vândut lucrarea, mai ales că nu se dovedește în fapt dacă și câte exemplare s'ar fi putut vinde în România;

b) Că prin traducerea în limba română neautorizată, reclamantul n'a putut fi privat decât de suma ce ar fi putut-o pretinde pentru darea acestei autorizațiuni, sumă pe care Curtea, întemeindu-se pe depozițiunile martorilor o fixează la 12.000 lei;

Având în vedere că în contra acestei deciziuni reclamantul François Behounek a formulat trei motive de casare:

Asupra motivului I de casare astfel formulat:

Violarea art. 52 alin. 1 din legea proprietății literare și a art. 32 alin. 2 din legea accelerării. Denaturare și greșită interpretare, eroare grosieră de drept și de fapt.

Tribunalul Ilfov ca primă instanță a admis în parte acțiunea noastră întemeiată pe art. 1 și 2 și urm. din legea română asupra proprietății literare, art. 2, 3 și urm. din convenția internațională dela Berna pentru protecția proprietății literare, art. 26 din Constituție și 998—1000 cod civ. român și a principiilor speciale din materia proprietății literare.

În baza acestor texte speciale tribunalul a pronunțat o sentință al cărui dispozitiv cuprinde următoarele sancțiuni

caracteristice și speciale proprietății literare: a declarat luarea *Tragedia dela polul nord*, editată și tipărită de Soc. Adevărul, ca o reproducere ilicită a cărții reclamantului *Sieben Wochen au der Eisscholle*, (șapte săptămâni pe ghețuri); a declarat confiscate toate exemplarele din sus menționata lucrare puse în vânzare sau destinate vânzării în mâinile ori cui s'ar găsi și a obligat societatea pârîtă să plătească reclamantului cu titlul de daune lei 70.400. Rezultă așa dar că instanțele sezise de noi erau guvernate de legi și dispozițiuni speciale ale proprietății literare care singure permit instanțelor judecătorești să pronunțe că o lucrare literară este o reproducere ilicită și să ordone confiscarea tuturor exemplarelor în mâinile oricui s'ar găsi, acordând și daune ca o urmare a reproducerii literare ilicite.

În consecință termenul împotriva unei sentințe de condamnare la sancțiunile speciale ale legii proprietății literare, este guvernat tot de legea specială a proprietății literare și nu este guvernat de dreptul comun care nu prevede posibilitatea judecătorească de declararea ca ilicită a unei lucrări literare și ordonarea confiscării exemplarelor în mâinile ori cui s'ar găsi, soc. Adevărul, era datorare în conformitate cu art. 52 alin. 1 din legea proprietății literare să declare apel în termen de 15 zile dela pronunțare (care a avut loc la 6 Iunie 1930) ceea ce în mod necontestat nu a făcut (apelul fiind înregistrat la 7 August 1931); cu atât mai mult cu cât și art. 32 alin. 2 din legea accelerării — ca drept comun — prevede că termenul de 15 zile curge dela comunicarea hotărârii numai în cazul în care prin legi sau dispoziții speciale nu s'ar prevedea că termenul se socotește dela pronunțarea hotărârei.

Față de aceste două derogări exprese dela dreptul comun în sensul că termenul apelului curge dela pronunțare și nu dela comunicare, și sentința tribunalului prevăzând o condamnare în baza unei legi speciale și nu în baza dreptului comun, Curtea a violat prin jurnalul ei nr. 4006 din 15 Oct. 1931, art. 52 din legea proprietății literare și 32 alin. 2 din legea accelerării și a săvârșit o eroare de drept, refuzând a anula apelul soc. Adevărul ca tardiv, întrucât acesta nu a fost declarat în 15 zile dela pronunțare.

Curtea de apel a greșit când a încercat să motiveze că este vorba de o acțiune civilă rezultând din un delict, căci aceasta ar implica preexistența stabilită judecătorește a unui delict și o acțiune civilă distinctă, ceea ce în speță nu a existat pentru că tribunalul și Curtea de apel au fost sezise de o singură dată în virtutea legii proprietății literare pentru a pronunța sancțiunile speciale ale legii proprietății literare și daune.

Prin sus arătatul jurnal, Curtea de apel a interpretat greșit și a denaturat caracterul acțiunii noastre, afirmând că am formulat o acțiune civilă în daune, după dreptul comun, pentru că noi am cerut în principal în primele trei capete de cerere, constatarea unei înfrângeri a legii proprietății literare și pe cale de consecință am cerut ca un accesoriu acordarea daunelor.

Curtea de apel săvârșește o grosieră eroare de fapt și de drept, considerând sentința tribunalului Ilfov ca o sentință de condamnare civilă de drept comun, când primele două capete din dispozitivul sentinței condamnă la sancțiuni specifice din legea proprietății literare cum este confiscarea și declararea ca ilicit și numai prin al treilea capăt sancționează și prin daune faptul special al reproducerii ilicite a operei noastre literare.

În consecință în conformitate cu legea Curții de Casație cerem casarea deciziunii Curții de apel fără trimitere, întrucât a judecat un apel inexistent din cauza tardivității sale, menținându-se astfel în contra Soc. Adevărul efectele hotărârii Tribunalului Ilfov.

Având în vedere că prin acest motiv de casare se critică deciziunea instanței de fond pe motiv că instanța fiind sezise cu o acțiune după legea proprietății literare și artistice și pronunțându-se în cadrul acestei legi, termenul de apel în contra sentinței tribunalului era de 15 zile dela pronunțare, așa cum prevede art. 52 din legea proprietății literare și artistice și nu de 15 zile dela comunicare cum prevede art. 32 din legea accelerării judecăților; că, a denaturat caracterul acțiunii sale și a săvârșit o eroare grosieră de fapt când a considerat-o ca o acțiune civilă în daune după dreptul comun, iar sentința tribunalului ca o sentință civilă de condamnare la daune după dreptul comun;

Considerând că atât din deciziunea supusă recursului, din jurnalul nr. 4006 din 15 Octomvrie 1931 prin care Curtea de Apel a rezolvat în sens negativ incidentul de tardivitate a apelului declarat de recurent, din sentința tribunalului, cât și din cuprinsul acțiunii introductive de instanță a recurentului, în care precizează în mod categoric că cere numai daune și că și rezervă dreptul de a cere și sancțiunile penale prevăzute de legea proprietății literare și artistice pentru delictul imputat intimei, rezultă în mod evident că acțiunea recurentului are caracterul unei acțiuni civile în daune rezultate din faptul ilicit al intimei de a-i traduce în românește fără autorizațiune lucrarea sa *Sieben Wochen auf der Eisscholle*, astfel că instanța de fond statuând în acest sens, n'a săvârșit nici o denaturare sau eroare grosieră de fapt. Imprejurarea că pe lângă condamnarea la daune instanța a ordonat și confiscarea lucrării traduse, — așa cum recurentul a cerut prin acțiune, — confiscare pe care partea avea drept s'o ceară și instanța s'o ordone, în conformitate cu art. 53 din legea proprietății literare, în fața instanței penale, ca rezultat al condamnării penale, nu putea schimba caracterul acțiunii sale, din acțiune civilă în acțiune penală, deoarece caracteristica acțiunii penale în raport cu acțiunea civilă în daune, după prevederile acestei legi, nu este cererea de confiscare, care poate fi ordonată la cerere, atât pe cale penală cât și pe cale civilă, ca rezultat al constatării faptului ilicit, ci aceea că, în prima, partea cere și aplicarea sancțiunilor penale, amenda sau închisoarea, ceea ce în speță nu s'a cerut, astfel că acțiunea are caracter pur civil;

Considerând că în adevăr potrivit art. 52 din legea proprietății literare și artistice termenul de apel în contra sentințelor tribunalelor este de 15 zile dela pronunțare, însă numai în cazul când tribunalele judecă ca instanțe penale delictele de contrafaceri sau contravențiunile prevăzute de această lege, după cum rezultă din termenii ei categorici;

Că legea neavând nici o dispozițiune din care să rezulte că și în acțiunile civile purtate separat și întemeiate pe delictele sau contravențiunile prevăzute de ea, termenul de apel este de 15 zile dela pronunțare, urmează că în atare acțiuni — cum este și cea din speță — termenul de apel este de 15 zile dela comunicare, așa cum prevede art. 32 din legea accelerării, care este procedura de drept comun în fața tribunalelor și Curțior, în lipsă de dispozițiuni contrarii;

Că astfel fiind și întrucât în speță este constant că apelul a fost declarat în termen de 15 zile dela comunicare, pe drept cuvânt și făcând o justă aplicațiune a textelor invocate în motivul de casare, Curtea de

Apel a trebuit să respingă incidentul de tardivitate a apelului ridicat de recurentă.

Că deci, motivul I de casare fiind nefondat, cată a fi respins.

Având în vedere motivul II de casare astfel formulat:

Eroare grosieră de fapt. Omisiune esențială și denaturare. Exces de putere.

Soc. pârîtă Adevărul a recunoscut la interogator că a pus efectiv în vânzare 5.000 de exemplare din reproducerea ilicită a operei noastre.

Prin jurnalul nr. 16.312 din 9 Decembrie 1930 al Tribunalului Ilfov, soc. Adevărul recunoaște că ni s'a cauzat un prejudiciu afirmând însă că prejudiciul trebuie calculat pe o fază de 20 la sută din totalul brut al vânzării și că la prețul de lei 280 exemplarul din opera originală, s'ar fi putut vinde numai 200 exemplare.

Martorii Teodorescu Braniste, Ioanițiu, Penkaș, Haiman Toncghin și Demetrius au dovedit că prejudiciul nostru ca autor pentru împiedecarea vânzării operei originale, este de 20 la sută din totalul brut al vânzării și că s'ar fi vândut în mediu între 200 și 2000 de exemplare.

Prin scrisorile originale înregistrate sub nr. 9149 din 26 Martie 1931, am dovedit că opera noastră originală s'a vândut în un singur an în 28.124 de exemplare, 12.180 exemplare în Italia și 7.661 de exemplare în Suedia.

Cu toate că Curtea de apel stabilește că lucrarea soc. Adevărul, **Tragedia dela polul nord** este o reproducere ilicită a operei noastre și că lucrarea noastră originală a fost deci concurată în mod neloial prin vânzarea lucrării incriminate pe un preț inferior, și cu toate probele sus indicate Curtea prin o grosieră eroare de fapt nu ne acordă nici un leu despăgubire pentru prejudiciul suferit prin fapta ilicită a părții adverse.

Curtea de apel a omis a se pronunța asupra dovezilor esențiale ce rezultă din răspunsul la interogator al Societății Adevărul și din jurnalul din 9 Decembrie 1930.

Numai prin o denaturare și o greșită interpretare a depozițiilor martorilor ce învederau că dreptul autorului este de 20 la sută din totalul brut al vânzării operei sale și că la 280 lei exemplarul s'ar fi vândut cel puțin 400 exemplare din opera originală, Curtea de apel a putut refuza acordarea vreunei daune pentru faptul că vânzarea operei noastre originale a fost împiedecată în mod ilicit prin vânzarea pe un preț inferior a lucrării declarate o reproducere ilicită chiar de Curtea de apel.

Curtea de apel — fără a arăta care a fost eroarea tribunalului care a acordat daune pentru împiedecarea vânzării operei originale, a săvârșit și un exces de putere reformând hotărîrea primei instanțe care motivând pe baza depozițiilor de martori și a probelor din dosar a calculat în mod precis pe cifre cuantumul prejudiciului ce ne-a fost cauzat și care rezultă chiar din depozițiile și probele administrate de partea adversă.

Având în vedere că prin acest motiv recurentul se plânge de eroare grosieră de fapt, omisiune esențială, denaturare și exces de putere săvârșite de instanța de fond prin aceea că deși cu depozițiile tuturor martorilor audiați, precum și cu interogatorul intimat și cu recunoașterile făcute prin jurnalul de ședință din 9 Decembrie 1930 înaintea tribunalului, a dovedit că a avut un prejudiciu în ce privește desfacerea operei sale originale în limba germană în România, de 20% din vânzare brută ce ar fi făcut-o și care la 400 exemplare cât constată tribunalul că s'ar fi putut vinde, a 280 lei exemplarul, ar fi fost de 22.400 lei, totuși

Curtea de Apel cu eroare grosieră de fapt nu-i acordă nici un leu despăgubire asupra acestui punct, omițând a se pronunța asupra interogatoriului intimat și recunoașterilor făcute prin jurnalul menționat, în care singură recunoaște că la prețul de 280 lei exemplarul lucrarea originală s'ar fi putut vinde în România în 200 exemplare și prin exces de putere schimbă soluțiunea tribunalului fără a arăta în ce consistă eroarea sa;

Considerând că din deciziunea supusă recursului rezultă că Curtea de Apel, întemeindu-se pe depozițiile martorilor pe care le interpretează fără denaturare, ajunge la concluziunea că prin traducerea ilicită în românește făcută de Soc. An. Adevărul a operei recurentului, nu i s'a adus nici un prejudiciu în ce privește desfacerea operei sale în limba germană în România, deoarece pe deoparte lucrarea în limba germană se adresează altui cerc de cititori decât traducerea în limba română, iar pe de altă parte, nu s'a dovedit în fapt câte exemplare originale s'ar fi putut vinde în România și întrucât acest număr s'a micșorat din cauza traducerii ilicite în românește;

Considerând că instanța de apel dând această bază argumentării sale, prin aceasta s'a pronunțat și a motivat în mod implicit, că argumentarea tribunalului întemeiată pe dovezile din care rezultă că beneficiul autorului este de 20% din vânzarea brută — dovezi asupra cărora se pretinde că Curtea a omis să se pronunțe, — nu putea fi operantă în sensul soluțiunii sale, deoarece, admitând că acest fapt este constant, spre a se putea decide că în adevăr recurentul a suferit vre-un prejudiciu în ce privește desfacerea ediției germane a operei sale în România, nu era suficient să se dovedească care este beneficiul brut al autorului și care este numărul de exemplare ce s'ar fi putut vinde din această ediție în România, ci trebuia să se mai dovedească cu cât acest număr a fost micșorat din cauza traducerii operei în românește, dovadă care, — constată Curtea de fond, și constatarea nu este atacată — nu s'a făcut.

Că prin urmare judecând astfel, Curtea de Apel n'a săvârșit nici una din greșelile ce i se impută prin motivul de casare, care fiind deci nefondat, cată a fi respins.

Asupra motivului III de casare astfel formulat:

Violarea art. 50 din legea accelerării. Omisiunea esențială, eroare grosieră de fapt.

Tribunalul Ilfov a admis în parte acțiunea noastră și a acordat suma de lei 20.000, pentru acoperirea cheltuelilor noastre de judecată avute cu onorariul expertului pentru expertiza literară, taxele consulare percepute de Ministerul de Externe pentru traducerile efectuate (taxele se calculează în lei aur) timbru proporțional și onorar de avocat.

Curtea de apel admite în parte apelul părții societăți Adevărul, menține în totul primele două capete din dispoziți-vul sentinței tribunalului și asupra celui de al treilea capăt face o reducere a cuantumului daunelor dela 70.400 lei la 12.000 lei; admitând astfel implicit acțiunea noastră în parte.

Cu toate că Curtea de apel admite în parte acțiunea noastră găsește de cuviință să compenseze în totul cheltuelile de judecată obținute de noi în prima instanță, cu cheltueli de judecată ale apelantei al cărui apel a fost admis numai în parte.

Prin această eronată compensare a cheltuelilor de judecată, Curtea de Apel consacră admiterea acțiunii noastre, fără a ne acorda nici un leu cheltueli de judecată.

Intrucât acțiunea noastră a fost admisă, întrucât noi am

cerut prin concluzii orale și scrise (a se vedea jurnalul nr. 388 din 28 Ian. 1932) și intrucât am dovedit cheltuelile avute taxa de timbru proporțional ce rezultă chiar din acțiune, cu onorariul expertului (a se vedea dovada înregistrată la nr. 25006 din 10 Oct. 1930) și cheltuelile de traduceri calculate în lei aur, Curtea de apel era datoră a ne acorda aceste cheltueli de judecată plus onorariu de avocat astfel cum e prevăzut în tariful de onorarii publicat în Monitorul Oficial nr. 214 din 1925.

Curtea neacordându-ne aceste cheltueli într-o acțiune pe care am câștigat-o, a violat în mod manifest art. 50 din legea accelerării, a omis să se pronunțe asupra probelor ce erau esențiale pentru fixarea cuantumului minimal al cheltuelilor de judecată.

Este evident că numai printr-o eroare grosieră de fapt o acțiune poate fi admisă fără a se acorda cheltueli de judecată atunci când aceste cheltueli au fost cerute.

Faptele fiind necontestate, nici un element nou netrebuind să fie verificat în fapt, rugăm Onorata Înalță Curte ca în conform. cu art. 53 din legea Curții de casație, casând pe acest motiv, să binevoiască să statueze ea însăși asupra cheltuelilor de judecată și onorar de avocat în admiterea acțiunii noastre înaintea ambelor instanțe de fond și să condamne partea adversă la cheltueli reale pentru judecata costitoare ce fapta ei ilicită ne-a cauzat.

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurentul se plânge de violarea art. 50 din legea accelerării, omisiune esențială și eroare gravă de fapt săvârșite de instanța de fond prin aceea că admitând în parte apelul intimății a compensat în întregime cheltuelile de judecată din apel, cu cele 20.000 lei ce i-au fost acordate lui la prima instanță, omițând a se pronunța asupra probelor ce erau esențiale în fixarea cheltuelilor de judecată și consacrand soluțiunea că acțiunea sa a rămas admisă în parte fără nici un leu cheltueli de judecată;

Considerând că în adevăr, potrivit art. 50 din legea accelerării, judecătorii nu pot reduce cheltuelile de judecată pe care partea care a dobândit câștig de cauză le va dovedi ca făcute și nici onorariile de avocat prevăzute în tabelele onorariilor minimale întocmite de Uniunea Avocaților, aprobate de Ministerul Justiției și publicate în Monitorul Oficial;

Că în speță prima instanță admitând în parte acțiunea recurentului, i-a acordat 20.000 lei cheltueli de judecată, cu care partea s'a declarat mulțumită, intrucât asupra acestui punct n'a declarat apel în care să pretindă că cheltuelile ce i s'au acordat ar fi mai mici decât cele la care ar avea dreptul în conformitate cu art. 50 din legea citată;

Că instanța de apel respingând apelul recurentului și admitând în parte apelul intimății, potrivit aceluiași text mai sus citat, a trebuit să-i acorde cheltueli de judecată ca fiind parte câștigătoare în apel, cheltueli pe care în virtutea dreptului său suveran de apreciere a putut să le fixeze tot la suma de 20.000 lei și să facă prin urmare compensarea cu cheltuelile acordate recurentului la prima instanță;

Că prin urmare apelul recurentului fiind respins și neavând astfel dreptul la cheltueli de judecată în fața instanței de apel, iar în ce privește cheltuelile de judecată acordate de prima instanță hotărîrea rămânând definitivă prin neapelare asupra acestui punct, instanța de apel nu mai era obligată să cerceteze actele pe care recurentul își întemeiasă pretențiunea de cheltueli de judecată, deoarece în fața sa pierzând, problema care se pune nu mai putea fi a cheltuelilor

sale de judecată, ci a cheltuelilor părții adverse care câștigase în parte apelul și căreia instanța a putut să-i acorde tot 20.000 lei și să facă compensarea;

Că procedând astfel, Curtea de Apel nu a violat art. 50 din legea accelerării și nu a săvârșit nici o eroare gravă de fapt sau omisiune esențială, astfel că și ultimul motiv de casare fiind nefondat, recursul urmează a fi respins;

Statuând asupra cererei de cheltueli de judecată și apreciind, Înalta Curte le compensează cu cheltuelile cuvenite recurentului în recursul Soc. An. Adevărul care a fost retras.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚĂ STREINĂ

Ordonanță prezidențială. Locațiune. Mobilier insuficient. Expulzarea chiriașului. Incompetența instanței de referu.

Locatarul poate fi expulzat din apartamentul închiriat dacă nu garnisește suficient încăperile închiriate sau în lipsa acestei obligațiuni dacă nu dă garanții suficiente de plata locațiunii contractate. În acest caz expulzarea chiriașului nu poate fi cerută pe ca'e de ordonanță prezidențială (référé) pentru că este de atribuțiunea judecătorului de fond și de drept comun să analizeze culpa chiriașului în măsura neexecutării contractului său (Cas. fr. cam. civ., 7 Martie 1934, Gazette du Palais, 1934. 1. 882).

NOTA. — O condițiune indiscutabilă obligă pe chiriaș de a garnisi suficient apartamentul închiriat pentru ca proprietarul să fie garantat cu plata locațiunii.

Solvabilitatea chiriașului n'are nici o importanță. de aceea legiuitorul nici nu se referă la ea și creiază două garanții reale și absolute, fără a se putea discuta suprafața unuia sau meritoriul celeilalte.

1) Locatarul este dator a garnisi apartamentul închiriat pentru a corespunde suficient plății locațiunii în tot intervalul contractului. Legea creiază un gai ocult în averea chiriașului cu excluderea tuturor privilegiilor și privilegiatilor și uneori chiar a fiscalului. Acest drept intangibil al proprietarului se sprijină nu numai pe o consideție legală de text, ci și pe una de ordin social.

2) În lipsa acestei decorațiuni de rigoare a apartamentului închiriat proprietarul poate pretinde o garanție suficientă pentru siguranța acestor prestațiuni periodice.

În legătură cu aceste situațiuni s'a pus în discuția Casației franceze dacă se poate expulza pe cale de referu un chiriaș care nu și-a îndeplinit una din aceste două obligațiuni enumerate mai sus; și de aci Înalta Curte a ajuns la soluția incompetenței judecătorului de referu de a pronunța o asemenea expulzare.

Cu toate că jurisprudența franceză variază cam des și atribuie dreptul de evacuare pe calea sumară a referului (*Fuzier Herman*, Rep. Bail à loyer, nr. 176 și urm., Référé nr. 305) totuși, nici o contrazicere nu se poate semna între aceste decizii schimbătoare ale Casației franceze printrucă în principal, Curtea se ocupă dacă *opunerile chiriașului sunt de natură serioasă*, cu toate că ar trebui să predomină examinarea caracterului de *urgență*. Seriozitatea la care se re-

feră Inalta Curte este de așa manieră încât judecătorul de référé să se găsească în fața unei situațiuni imposibile de a soluționa în mod rapid și sumar după normele dreptului comun și care intră în competența judecătorului respectiv.

Suprema Curte franceză a angajat o problemă foarte dificilă prin faptul că a sugerat o indicație pentru viitor... „*Attendu que l'expulsion autorisée par l'art. 1752 c. civ., dans le cas ou le locataire ne garnit pas la maison de meubles suffisants et ne donne point des surétés capables de répondre du loyer, ne peut pas être prononcée par le juge des référés, lorsqu'il existe un bail et que le locataire soulève une contestation sérieuse*”. Cu alte cuvinte: Instanța franceză, creiază un element nou și determinat anume *seriozitatea opunerei chiriei*, făcând abstracție de *maniera urgentei formulată de proprietar*, oprindu-se la o chestiune cu totul nouă în domeniul référéului și înlăturând astfel criteriul de *competență* sau *incompetență*, consacrate în procedura referențului, după principii statornice, discutând numai admisibilitatea sub aspectul *seriozității obiecțiunilor formulate de chirias*, și chiar cu excluderea faimosului principiu al imixtiunii judecătorului de referu în problemele de drept comun.

Considerentele Casației franceze ne sugerează două ipoteze:

a) Dacă chiriașul are un contract scris, expulzarea prin referu prezintă dificultăți, pentru că discuția contractului și celelalte probe ce ar colabora la existența sa nu sunt de competența judecătorului pentru a emite o ordonanță prezidențială, deci ar fi inadmisibilă (Cas. fr. Gaz. Pal. 1928, 2, 286; Cas. fr. Gaz. Pal. 1928, 3, 387; Sirey 1927, 1, 229; Trib. Montpellier 29 Mai 1929).

b) Dacă locatarul n'are nici un fel de convențiune sau se prezintă cu un contract expirat atunci Inalta Curte înclină spre o soluție mai categorică și mai tranșantă de admisibilitatea expulzării (Cas. fr. 19 Octombrie 1908. Gaz. Pal. 1908, 2, 441; Sirey 1908, 1, 519).

Cu toate că suntem în fața unei soluții de mare suprafață juridică și profundă autoritate, dar *sistemul este foarte riscant*.

Dacă convențiunea locațiunii a expirat, inițiativa Casației franceze n'ar fi atât de discutabilă pe cât ne preocupă lipsa unei asemenea convențiuni.

După art. 1715 c. civ. fr (1416 civ. r.) locațiunea poate fi scrisă sau verbală „*Si le bail fait sans écrit n'a encore reçu aucune execution, et que l'une des parties le nie*” etc. Dacă în adevăr legislația franceză recunoaște puterea legală a contractelor de locațiune nescrise și cu aceleași efecte juridice ca și convențiunile scrise de ce această distincție discordantă în materie de competență?

Oare contractele nescrise nu pot fi discutate sub același aspect și nu pot fi expuse la aceleași obiecțiuni de formă sau de conținut și în definitiv fondul acestor convențiuni ca și cele scrise? și atunci de ce instanța de referu ar avea dreptul să discute acele chestiuni care ar fi în atribuția exclusivă a judecătorului de drept comun și de fond?

Dacă locațiunea fără contract este sprijinită de textul francez, de ce suprema Curte inaugurează această schizmă în domeniul contractelor de locațiune? Iată un punct confuz strecurat în considerentele Curții pe care ne permitem a-l remarca și care după modesta noastră convingere instanța franceză a omis a-l

examina (Aubry et Rau, vol. IV; Baudry-Lacantinerie et Wahl, de Louage, I, 203; Colin Capitant, II 527; Démogue, Sources des Oblig. I, 346; Saleilles, Oblig. 341, 2; Huc X, 272, Planiol II, 1672).

Decizia Casației franceze are o latură interesantă prin faptul că, creiază elementul *seriozității* ca un criteriu în plus în materie de referu, cât și prin tratamentul nejustificat la care expune contractele de locațiune nescrise.

Totuși, credem că decizia supremei Curți este de speță și izolată, iar nu de principiu.

ELIAS GRUNBERG
Avocat Iași

DIRECȚIUNEA TIMBRULUI ȘI SUCCESIUNILOR

Deciziunea nr. 360.910 din 23 februarie 1935 *)

La 11 Februarie 1935 fiind convocată comisiunea centrală a timbrului, instituită pe baza art. 110 din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice, au fost prezenți d-nii; Sever Tipei, președinte; D. Ispasiu, G. Petrovici, C. Negreanu, St. Bogdănescu, membri.

Comisiunea a decis următoarele:

Acțiunile introduse de debitori, prin care cer să li se recunoască dreptul la beneficiile legi conversiuni, intră în categoria cererilor relative la aplicarea dispozițiilor citatei legi prevăzute de art. 75 și deci beneficiază de scutirea acordată de acest text.

Președinte, Sever Tipei.

Membri: D. Ispasiu, G. Petrovici, C. Negreanu și St. Bogdănescu.

Conform înștiințărilor primite de la Direcțiunea poștei, d-nii abonați sunt rugați ca atunci când nu primesc revista noastră la timp, în termen de cel mult 8 zile dela apariție, să ne reclame în scris neprimirea ei pentru ca noi să putem da reclamația Poștei ca să poată face cercetări și aplica pedepse. În acest caz d-nii abonațivi vor avea dreptul să primească de la noi alt exemplar FARA PLATA, spre a-și avea colecția completă.

Orice reclamație peste termenul de 8 zile, nu se mai poate primi și abonatul va trebui să plătească costul numărului ce reclamă, întrucât administrația revistei expediază cu regularitate fiecare număr ce apare.

CATRE D-NII ABONAȚI

Rugăm stăruitor pe domnii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorului nostru Mihail Stama, singurul împuternicit pentru provincie, d-l. C. Petculescu fiind pentru Capitală, și a binevoi să trimeată achitarea abonamentului, prin mandat poștal direct la Administrația Revistei CURIERUL JUDICIAR București, Artei 5 notând pe cotorul mandatului poștal, abonamentul datorat partida nr.... Iar atunci când fac plăți încasatorilor noștri mai sus arătați, să se ceară chitanțe din chitanțierul nostru pentru sumele ce plătesc.

*) Publicată în Monitorul Oficial nr. 55 din 6 Martie 1935